

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / januari - februari 2022

Geleid door de Geest

OP REIS
MET PAULUS

SYNODALITEIT:
MET EEN OPEN HART

ONTMOETINGSCARAVAN
TEKENT PRESENT

ONDERSTEUNINGSTEAM
ZORGPASTORAAL

Relevant - Nummer 1
TWEEMAANDELIJKS
januari - februari 2022

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

> **Op de cover:** *Elkaar tegemoet treden. We hebben zo'n nood aan ontmoeting, en tegelijk is dat geen eenvoudige oefening. Letterlijk niet, in tijden van anderhalve meter afstand, maar ook figuurlijk is het niet altijd makkelijk om in te gaan op het appel dat uitgaat van de ander. De Ontmoetingscaravan helpt ons op weg. Lees meer op blz. 16.*

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Heilzaam voor mens en geest	4
<i>Handelingen van de Apostelen als reisgids</i>	10
Synodaliteit. Met een open hart	12
Op het snijvlak van pastorale eenheid en onderwijs	14
In de kijker: Ontmoetingscaravan	16
Estafette: Birgit Hufkens, vrijwilliger bij Mercy Ships	17
De kiosk	18
Lerenslang: Zorgpastoraal	22
Doorkijk: Pastor in tijden van corona	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Nathalie Milio,
Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofdredactie: Ilse Van Halst

Redactieraad: Jan Caljon, Steven De Schampelaere,
Ella Deweerdt, David Godecharle, Nathalie Milio, Marc Philips,
Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht

Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen,
03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be,
www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92,
2050 Antwerpen, 03 210 08 37 of 03 202 84 30,
abonnementen.relevant@kerknet.be.

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro.

Abonnees in het buitenland betalen 40 euro.

Een steunabonnement kost 50 euro.

Voor een los nummer betaal je 5 euro.

Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB
van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding
van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Nicky De Vocht

ALLE GOEDS

Ik wens je alle goeds. We wensen het dezer dagen aan wie we tegenkomen. En we krijgen dezelfde wens ook vaak terug. Heel wat mensen denken daarbij spontaan aan het realiseren van hun dromen en het in vervulling gaan van hun verlangens. Voor christenen vallen die dromen en verlangens voor het eigen ik wellicht niet altijd samen met wat de Geest in gedachten heeft voor elk van ons. Wat verlangt God van mij? Het is niet altijd even makkelijk daarin helder te zien. Geestelijke begeleiding kan helpen te reflecteren op wat je bezighoudt, op je levensweg, op je omgang met God. Om te zoeken welke weg voor jou de beste is en zo innerlijk te groeien. Het dossier zet je alvast op weg.

Paus Franciscus roept elk van ons voortdurend op tot het onderscheiden des geesten. Ook van de synode over synodaliteit verlangt hij dat ze onderscheidend nagaat wat de Geest verwacht van het synodaal proces. In dit nummer blikken mgr. Bonny en zuster Carine Devogelaere alvast vooruit.

In het minidossier treden we met *Handelingen van de Apostelen* als reisgids in de voetsporen van Paulus. Wat dichterbij huis strijken we even neer bij de kleurrijke Ontmoetingscaravan voor een deugddoend gesprek. In de rubriek *Doorkijk* bezinnen de pastores van de vzw Zorggroep Zusters van Berlaar dit jaar over de manier waarop ze zieken nabij zijn en getuigen ze hoe het gelaat van de anderen in deze coronatijd appelleert om het beste van zichzelf te geven. In *Lerenslang* stellen we het diocesaan navormings- en ondersteuningsteam voor pastores in de gezondheidszorg voor.

Onze Jongeren brachten een bezoek aan Glenn Van Regenmortel, in het derde jaar priesteropleiding. Hij geeft een krachtige en bemoedigende getuigenis bij het begin van het nieuwe jaar: "Wees niet bang."

Ilse Van Halst

Mocht je je abonnement op *Relevant* nog niet vernieuwd hebben en wil je het magazine van ons bisdom blijven ontvangen, bel of mail dan naar 03 202 84 30 of abonnementen.relevant@kerknet.be.

Wegens de maatregelen om COVID-19 in te dijken, vinden sommige activiteiten die in dit nummer aangekondigd worden mogelijk niet, op een latere datum of in gewijzigde vorm plaats.

› *Benieuwd waarover theatermaker, taalkunstenaar en ondernemer Jaouad Alloul onze bisschop interviewt? Veel mogen we nog niet verklappen maar een tip van de sluier kunnen we al wel oplichten: iets in verband met een feestelijke afsluiter van het Paul Van Ostaeyen-jaar en Klara.*

WIE ZIT ACHTER HET STUUR?

Begeleiding: het is een sleutelwoord in alle beroepen en levenssituaties. Een dokter, een boekhouder, een politicus, een leerkracht, een computerprogrammeur, een priester of een pastoraal werker: allen hebben ze voortgaande begeleiding nodig. Overigens, al wie een beleidsverantwoordelijkheid draagt, wordt erop aangesproken: "Heb je voor je medewerkers wel de nodige begeleiding voorzien?" Begeleiding: een recht voor de werknemer, een plicht voor de werkgever. Dat mensen vandaag vaker veranderen van beroep of levenssituatie, maakt die begeleiding extra nodig of wenselijk.

Zelfs met een kleine verandering gaan woorden danig van elkaar verschillen. Zo is 'leiding' en 'begeleiding' geenszins hetzelfde. Hoe klein het verschil ook kan lijken. Bij 'leiding' neemt er iemand anders plaats achter het stuur, de micro of de kassa. Je geeft het initiatief in handen van iemand die het voor jou opneemt of voor jou organiseert. Een chirurg neemt de leiding van een operatie. Een kapitein heeft de leiding van zijn schip. Een bedrijfsleider leidt zijn bedrijf. Een coach leidt zijn sportclub naar de finale (of niet). Echter, bij 'begeleiden' hou je zelf het stuur in handen. Elke beslissing moet

(opnieuw) jouw beslissing zijn. Elke stap moet (opnieuw) een keerpunt in jouw leven zijn. Elke afweging moet op jouw waardenschaal gebeuren. Van een begeleider mogen we niet verwachten dat hij of zij de leiding overneemt. Integendeel. Hij of zij moet mij (opnieuw) in mijn vrijheid en verantwoordelijkheid zetten. En maken dat ik er sterker uitkom.

Je ziet het trouwens gebeuren. Sommige medewerkers zijn geboren 'leiders', anderen geboren 'begeleiders'. Uiteraard is dat geen zwart-wit tegenstelling. Medewerkers kunnen evolueren van de ene naar de andere bekwaamheid. Volgens de taak die hun is toevertrouwd, de levenservaring die ze meemaken, of de vraag die mensen hun stellen. En toch: beide rollen verschillen erg van elkaar. In de buurt van goede 'leiders' zijn meestal goede 'begeleiders' nodig om alles behapbaar te maken en om allen bij elkaar te houden. En omgekeerd zijn in de buurt van goede 'begeleiders' meestal goede 'leiders' nodig om medewerkers op hun sterkste been te zetten en om gezamenlijke plannen te laten slagen. 'Leiders' en 'begeleiders' hebben elkaar nodig (en mogen af en toe een hartig woordje met elkaar wisselen).

Nog dit. Jezus heeft aan de Kerk iemand beloofd en gegeven van wie we niet goed weten wat Hij eigenlijk is: een 'leider' of een 'begeleider'. Namelijk: de Heilige Geest. Enerzijds noemt Jezus hem een raadgever, een advocaat, een helper. Het zijn woorden die doen denken aan een 'begeleider': iemand die ons helpt de juiste onderscheiding te maken, de beste beslissing te nemen, de weg van het Evangelie verder te verkennen.

Anderzijds belijden we van de Heilige Geest dat Hij de Kerk leidt en bestuurt, dat Hij alle ledematen van het lichaam bij elkaar houdt, dat Hij ieder zijn charisma en zijn zending geeft. Het zijn woorden die doen denken aan een 'leider', iemand aan wie ons mogen toevertrouwen, liefst zoveel mogelijk. De Heilige Geest doet beide. Hij neemt ons bij de hand en doet ons groeien in onze verantwoordelijkheid.

Kom, Heilige Geest! Afspraak op pinkstermaandag 6 juni 2022, in Turnhout.

+ Johan Bonny

› *Nee, onze bisschop neemt geen vakantiekiekjes aan het gedenkteken voor Paulus in Kavala, het Bijbelse Neapolis, waar Paulus aanmeerde volgens Hnd 16, 9. Mgr. Bonny was op prospectie in Griekenland om daar in de voetsporen van Paulus de bedevaart van ons bisdom in het kader van het driejarige project 'Handelingen' voor te bereiden. De bisschopsraad besliste ondertussen om de diocesane bedevaart van 29 oktober tot en met 5 november 2022 omwille van financiële en organisatorische redenen te annuleren en beraadt zich over een waardig alternatief. Wordt vervolgd.*

HEILZAAM VOOR MENS EN GEEST

Wat verstaan we onder 'geestelijke begeleiding'? Is het heilzaam voor elk van ons? Op welke momenten? Hoe begin je eraan? En wie is 'geestelijk begeleider'?

EEN GOED GESPREK

*Ik heb geen idee, beste lezer, wat de term 'geestelijke begeleiding' bij je oproept. Wel weet ik wat het bij de gemiddelde student aan de KU Leuven oproept: huiver. Beide woorden schrikken af. 'Geestelijk' heeft een onbestemde negatieve klank, iets met ziek misschien. En 'begeleiding'? Tja, we kunnen het zelf wel. Dus hebben we vanuit de Universitaire Parochie in Leuven ons aanbod van **geestelijke begeleiding** herdoopt tot 'een goed gesprek'. Ik stel voor om die term ook te gebruiken als kapstop voor deze inleiding op het thema van geestelijke begeleiding. Daar valt heel wat over te zeggen.*

© Fotostudio
Andries Vervaecke

Jos Moons, jezuïet, was studentenpastor en theologiedocent in Leuven en supervisor voor geestelijke begeleiders in opleiding. Publiceerde in 2019 *De kunst van geestelijke begeleiding* (Averbode / Berne). Doet momenteel een vormingsjaar ('tertiaat') in Spanje.

Ten eerste, geestelijke begeleiding sluit aan bij het alledaagse. Het is een vorm van goed gesprek zoals we allemaal kennen, en waar we allemaal behoefte aan hebben. Bijvoorbeeld in de vorm van een buurvrouw die luistert naar je zuchten over de kinderen die vannacht alweer niet doorsliepen, maar die je toch zo graag ziet. Een goede vriend met wie je al grappenmakend de ernst van de dingen wat relativeert. Een collega met wie je in de pauze klessebest over de vakantie. Je partner met wie je uitwisselt over wel en wee, en met wie je je verbonden voelt. Met wie je ruziemaakt en je weer verzoent – en zo de lucht klaart.

De emmer

Een belangrijke verklaring voor het weldadige van al die gesprekken is dat een mens anderen nodig heeft. Je hebt maar ten dele ‘in abstracto’ toegang tot jezelf. Door dingen te zeggen tegen anderen, vertel je ze ook aan jezelf. Denk aan het beeld van de emmer. De ziel loopt op een gegeven moment over. En dus is spreken belangrijk. Verder is de ziel ook een warboel, en helpt het gesprek om te verhelderen wat er allemaal aan het gebeuren is.

Vanuit christelijk perspectief kun je zeggen dat hier reeds een grote roeping schuilt: onze medemens de ruimte geven voor haar of zijn verhaal. Dat moeten we leren. Meestal staan we op de ‘zend’-stand: we willen troosten, uitleggen, zélf vertellen over onze ervaring enzovoorts. We zouden ons mogen bekeren tot elkaar.

Wat omgaat in de ziel

Geestelijke begeleiding sluit dus aan bij wat we allemaal nodig hebben en doen. Tegelijk heeft het een specifieke belangstelling, namelijk: wat er omgaat in de ziel. Of hoe je dat ook liever zou formuleren: de binnenkant, het hart ... Zelf houd ik niet van de term ‘geestelijk leven’, maar ook dát mag. Of explicieter: mijn omgang met God. Al die termen zijn trouwens vatbaar voor misverstanden. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen over *mijn* ziel, maar ook over die van anderen. En over de wereld! Als je zegt dat het over ‘mijn omgang met God’ gaat, bestaat het risico dat het ‘gewone’ aardse leven er niet meer toe doet, wat natuurlijk een misverstand is. ▶

EEN WEG NAAR INNERLIJKE RUST EN GROEI

“In de zomer tussen het zesde secundair en mijn eerste jaar aan de universiteit ging ik op MAGIS-kamp, een programma georganiseerd door de jezuïeten. Daar maakte ik voor het eerst kennis met de Geestelijke Oefeningen en geestelijke begeleiding. Elke dag hadden we met onze groep een gesprek dat je het best kan omschrijven als een gezamenlijke geestelijke begeleiding. Dat was erg bijzonder, omdat je de anderen op een heel intieme manier leerde kennen.

Innerlijke rust

Na de zomer startte ik aan de universiteit. De tijd vloog voorbij, mijn dagen waren goed gevuld. Al snel merkte ik dat ik nood had aan een moment waarop ik al mijn twijfels, angsten en gedachten even op een rij kon zetten en mijn innerlijke rust kon terugbrengen. Ik nam contact op met een van de geestelijke begeleiders die ook aanwezig was op het MAGIS-kamp. Dat was het begin van mijn persoonlijke geestelijke begeleidingstraject, inmiddels zo’n twee jaar geleden. Sindsdien komen we maandelijks samen voor een gesprek. Ik kijk echt uit naar die momenten, omdat ze de nodige rust brengen en mij verplichten om even stil te staan.

Tijdens zo’n gesprek mag ik alles wat in mij speelt, open en bloot op tafel leggen, omdat ik weet dat mijn begeleider geen oordeel zal vellen. Doorgaans begint ons gesprek met een eenvoudig ‘hoe gaat het?’. Daarna verloopt alles eigenlijk vanzelf. Ik praat over mijn frustraties, over de dingen die me dwars zitten, over moeilijke situaties of conflicten die ik heb meegemaakt. Mijn geloof loopt als een rode draad door mijn leven. Dat komt dus zeker ook aan bod. Vervolgens stelt mijn begeleider enkele vragen of maakt hij een opmerking waardoor ik tot nieuwe inzichten kan komen.

© Wouters

Daardoor voel ik me achteraf altijd beter: omdat ik er zelf over mag reflecteren en mijn eigen pad mag zoeken en bewandelen. Mijn begeleider zal nooit zeggen wat ik in een bepaalde situatie móet doen. Hij reikt wel verschillende opties aan, maar het is aan mij te beslissen welke weg ik zal inslaan. Dat maakt voor mij een hemelsbreed verschil. Op het einde van ons gesprek vraag ik ook hoe het met hem gaat en praten we even over wat hij wil delen. Daarna sluiten we af door een kaars aan te steken en samen te bidden. Wanneer ik terug huiswaarts keer, voel ik me echt ontladen.

Vertrouwen

Ondertussen groeide er een grote vertrouwensband tussen mij en mijn geestelijke begeleider, wat echt essentieel is. Die raad geef ik altijd mee aan vrienden die geïnteresseerd zijn om te starten met geestelijke begeleiding. Voel je je niet comfortabel bij je begeleider, dan ga je best op zoek naar iemand anders. In mijn ogen is de band tussen beiden veel persoonlijker dan tijdens een bezoek aan een psycholoog of een gesprek met je biechtvader. Bij geestelijke begeleiding is er in mijn ervaring meer wederkerigheid en meer ruimte om een band op te bouwen. Ik ben heel dankbaar dat ik maandelijks zo’n moment kan meemaken, omdat het mij de kans biedt om te groeien en rust brengt in de ratrace van het leven.” (Elisabeth)

© MAGIS

Laat ik wat voorbeelden geven. Een oudere vrouw heeft het gevoel dat God vroeger moeilijk 'bereikbaar' was, sinds een paar jaar is dat veel gemakkelijker. Een vader van jonge kinderen merkt op dat de drukte van werk en gezin hem onrustig en gejaagd maakt en dat hij kortaf is tegen zijn vrouw. Een student brengt een bezoek aan Taizé; aanvankelijk sceptisch, geraakt hij er helemaal onder de indruk van de stilte. Een jonge vrouw aarzelt tussen een keuze voor een religieus leven of voor een gezin, want kinderen krijgen trekt ook. Een manager van een bankfiliaal is boos vanwege de kerkelijke leer over homoseksualiteit, of ontstemd over allerhande ruzietjes in de parochie.

Fluistert God wat?

Over die onderwerpen kun je 'gewoon' een goed gesprek voeren, en dat is buitengewoon en weldadig. Het wordt geestelijke begeleiding als het gesprek gestructureerd wordt, waarbij de ene begeleidt en de andere begeleid wordt. De begeleider heeft de taak om vooral goed te luisteren. Dat betekent: horen wat de ander zegt, ook tussen de regels door. Uitnodigen om er nog wat meer over te zeggen. Horen waar er licht is, of in welke richting we dat licht moeten zoeken, en samen onderzoeken hoe het groter kan worden. Uiteindelijk is het doel om te horen hoe God met die bewuste

mens omgaat. Bijvoorbeeld: hoe ervaart die oudere vrouw die ik eerder noemde dat God bereikbaar is? En wat ervoer ze vroeger? Of kan de drukke vader die onrust en gejaagdheid misschien beschrijven? Niet alleen wat hij dan doet, maar ook wat het met hem doet? Heeft hij het elke dag, of zijn er ook momenten van lucht en ontspanning? Is God ergens te vinden: fluistert God wat? En de jonge vrouw die aarzelt tussen kinderen en religieus leven: wat boeit haar? Hoe stelt ze zich de toekomst voor, in de ene en in de andere vorm?

Psychologie of pastoraal?

Geestelijke begeleiding lijkt op psychologie en heeft ook overeenkomsten met het pastorale gesprek. Je zou kunnen zeggen dat het *contemplatiever* is dan die twee, beschouwender. Het doel is om te zien hoe God aan het werk is. Zoals je kijkt naar een schilderij, naar een zonsondergang of een onweerswolk. De psychologie is uitermate nuttig voor het ontwarren van een knoop en het vlottrekken van een vastgelopen ziel. En het agenda-loze luisteren van het pastorale gesprek is een groot goed om de ruimte die het biedt. Geestelijke begeleiding heeft een preciezer doel dan het pastorale gesprek, en is tegelijkertijd minder 'nuttig' dan de psychologie: het gaat erom samen te zoeken naar licht, naar God, en daar verwonderd over te staan.

GODS ARMEN OM JE HEEN

De kapucijnenkerk aan de Ossenmarkt staat bekend als de biechtkerk van Antwerpen. Kapucijnen hebben een lange traditie met het sacrament van verzoening. "De broeders staan van oudsher tussen de mensen, en dat scheidt vertrouwen", weet Marcin Derdziuk, minderbroeder van de kapucijnen in Antwerpen.

Troost

"In mijn ogen is het sacrament van verzoening het mooiste sacrament, zowel om te ontvangen, als om te geven", meent de kapucijn uit Polen. "We zijn allen kwetsbare mensen, we maken fouten. Soms kunnen we daar erg van afzien, kunnen we er veel verdriet van hebben. God die dan als het ware zijn armen om je heen slaat, betekent een enorme troost en bemoediging. Het lucht op en geeft geestelijke rust. Bij God kun je altijd herbeginnen, keer op keer. Het sacrament van verzoening brengt ons rechtstreeks in contact met de barmhartigheid van God. Dat is helend en troostend. De maatschappij kan soms heel hard zijn. Een tweede kans krijg je zelden, laat staan een derde of vierde

kans. Er wordt vaak snel, hard en onomkeerbaar geoordeeld", vervolgt hij. "God spreekt een andere taal. Een zonde begaan is niet oké, en ja, Hij nodigt je uit om te zoeken naar wegen om het beter te doen, maar tegelijk klinkt er een taal van verzoening en vergeving. Een taal van onvoorwaardelijke liefde van God voor de mens: 'Wat er ook gebeurt, je mag altijd bij me terugkomen.'"

© Saskia van den Kieboom

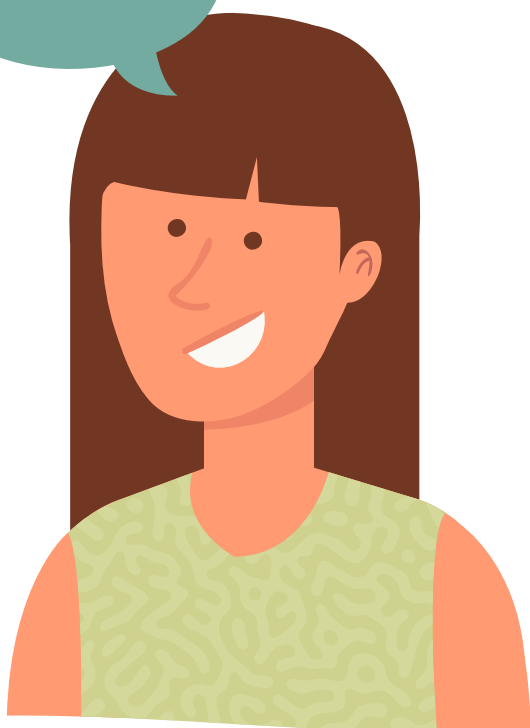
Marcin beseft dat het sacrament van verzoening niet erg populair is in Vlaanderen. "Dat heeft te maken met de geschiedenis. Er was een tijd waarin zowat alles zondig was en mensen voortdurend werden aangesproken op hun

zogenaamde zondige gedrag. God werd voorgesteld als een straffende God en niet als een liefhebbende Vader die barmhartig is. Tegelijk is het sacrament behoorlijk uitgehold omdat mensen verplicht werden te gaan biechten, ook al wisten ze niet goed wat te zeggen tegen de priester. Het sacrament van de verzoening is pas helend wanneer iemand ernaar verlangt."

Stille opmars

Vandaag ziet Marcin het beeld van God als straffende rechter beetje bij beetje plaats ruimen voor het beeld van een barmhartige God. "Dat maakt dat het sacrament van verzoening aan een stille opmars bezig is, zeker bij jonge mensen die de negatieve ervaringen uit het verleden niet hebben. Al zie ik dat ook zij soms een drempel over moeten om te biechten", ervaart de biechtvader. "Dat is begrijpelijk. Het is behoorlijk spannend om je meest kwetsbare kant op tafel te leggen. Nadien ervaren ze doorgaans een grote opluchting, rust, troost en vertrouwen om er weer met frisse moed tegenaan te gaan." (Saskia van den Kieboom)

Al die vormen van luisteren zijn ook iets *niet*, namelijk: oplossingen. De impuls om te helpen moeten we diep wantrouwen. Het willen oplossen van problemen of het beantwoorden van vragen is een geweldige valkuil voor alle vormen van luisteren, ook voor geestelijke begeleiders.

Zelf heb ik daar veel over geleerd, als jonge dorpspastoor, op bezoek bij een echtpaar. Hij bleek kanker te hebben; daar hadden hijzelf en zijn vrouw het heel moeilijk mee. “Waarom geeft God dit mij, ons?”, vroegen ze. Ontroerd door hun lot formuleerde ik voorzichtig een antwoord. Ik zei dat God dat helemaal niet geeft; dat God veeleer mee-lijdt en mee-huilt; dat Jezus zelf tragiek had moeten doorleven enzovoorts. Ondertussen slurpten we onze koffie en plengden een traan. Toen ik twee weken later nog eens op bezoek kwam, klonk dezelfde vraag. Kan gebeuren, dacht ik. Misschien was mijn antwoord niet duidelijk geweest. Pas toen tijdens het derde bezoek dezelfde vraag nog steeds leefde, viel mijn frank. Het was geen vraag, maar een klacht, en dus moest ik geen antwoord geven, maar luisteren. Naar alles waar die als vraag geformuleerde klacht voor stond: de verslagenheid om het onverwachte slechte nieuws; de verwarring van het verloren geloof; het verwoede zoeken naar een nieuwe houvast, naar God. Zonder te ontsnappen naar theologie en naar oplossingen.

Zo min mogelijk

Ooit heb ik in een interview gezegd dat het mijn taak als studentenpastor is om zo min mogelijk te doen. Dat geldt ook voor geestelijke begeleiders. Hun taak bestaat erin het verhaal van de ander te ontvangen. Voorlopig vul je het liever niet met scherpzinnige observaties, verstandige aanvullingen, vrome duidingen of belangrijke correcties, maar je luistert. Je laat het verhaal van de ander staan. Of misschien iets actiever geformuleerd: je verwelkomt. Natuurlijk helpt een geestelijke begeleider ook. Hij of zij duidt ervaringen – dat noemen jezuïeten ‘onderscheiding der geesten’ – en geeft op bescheiden wijze advies, maar dat kan pas na goed geluisterd te hebben. Goed, en lang.

Ik en mijn huishouden

Voor wie is geestelijke begeleiding bedoeld? Sinds de individualisering van het geloof – het is een persoonlijke keuze geworden – is de persoonlijke relatie met God belangrijker geworden. Het is niet langer, zoals je in de Bijbel leest, dat ‘ik en mijn huishouden ons laten dopen’. Nee, een persoon kiest ervoor om een weg van geloof en God te gaan. De christen van de toekomst is een mysticus, zei de Duitse theoloog Karl Rahner, iemand die iets ervaart en beleeft bij God. ▶

A NEVER ENDING STORY

“Ik ervaar het als een voorrecht om van mensen vertrouwen te krijgen en hun persoonlijke ervaringen te mogen delen”, vertelt Myriam Van den Eynde (62) uit Zoersel, net met pensioen na een loopbaan in het onderwijs. Ze prijst zich gelukkig dat ze ondertussen een kleine twintig jaar geleden de Geestelijke Oefeningen in het dagelijkse leven heeft gedaan. Een overweldigende ervaring die haar leven ten gronde veranderde, zodanig dat ze die wilde delen en zelf een opleiding volgde om anderen te begeleiden tijdens hun traject van de Geestelijke Oefeningen.

Dynamiek

Myriam begeleidt inmiddels zowel pastorale werk(st)ers in opleiding als mensen die de Geestelijke Oefeningen in het dagelijkse leven of tijdens een vijf- of achtdaagse volgen. “Ik hoop de dynamiek tussen Schepper en schepsel te faciliteren, maar weet vanuit de aard van de zaak nooit vooraf welke kant het zal uitgaan. God is immers altijd nieuw en gaat met elk mens een persoonlijke weg.” Myriam

vindt het zinvol dat pastoraal actieven een vorm van geestelijke begeleiding aangeboden krijgen. “Pastoraal werk doe je immers vanuit een bron buiten jezelf, die je voedt en je leven richting geeft. Dat is anders dan louter maatschappelijk werk, hoe belangrijk en waardevol dat laatste ook is”, legt Myriam uit. “Het is goed om expliciet tijd vrij te maken voor alle sporen die naar God kunnen leiden.”

“Als geestelijk begeleider neem je een bescheiden plek in. Je bent er met al wat en wie je bent, maar de persoon die je begeleidt staat centraal en bepaalt het ritme”, duidt ze. “Als begeleider leer je alerter worden voor de troostplekken en valkuilen van wie je begeleidt. Zo met mensen op weg mogen gaan, doet me ook terugkijken naar mijn eigen ervaringen en motiveert me om mijn gebedsleven ter harte te blijven nemen.” In haar leven herkent Myriam twee constanten: enerzijds voelt ze zich van jongs af aan aangesproken en gegrepen door het religieuze en spirituele, anderzijds legt ze graag en vlot contacten,

© Myriam Van den Eynde

waardoor mensen haar makkelijk ongevraagd hun verhaal vertellen, bijvoorbeeld wanneer ze samen wachten op de bus. Beide elementen ervaart ze als een immer stromende bron van fascinatie, een rijkdom voor haar leven in het algemeen en haar geestelijk begeleidingswerk in het bijzonder.

Kiemen van Leven

Myriam leest graag en veel. Ook dat is voor haar een spirituele voedingsbron. “Ik ben voortdurend op zoek naar kiemen van Leven, sporen van God. Fictie lezen maakt me rijker, bekwaamer om te luisteren. Via fictie krijg je toegang tot werelden die in je gewone leven gesloten blijven. Je ervaringshorizon wordt ruimer. Je leert anders kijken. God vinden in alles is *a never ending story*”, besluit ze dankbaar. (Marc Philips)

EEN SPIEGEL VOOR DE ANDER

Als priester en religieus in de abdij van Averbode rolde norbertijn Eric Seghers spontaan in de rol van geestelijk begeleider. Als prior werd hij geregeld aangesproken door mensen die aanklopten bij de abdij met de vraag naar een begeleidingsgesprek. In het begin verwees Eric door, maar gaandeweg begon hij vanuit zijn ervaring in het kloosterleven zelf geestelijke begeleiding te geven. Toch is dat zeker zijn hoofdtaak niet. “De opdracht bij geestelijke begeleiding bestaat erin om God of de Geest op het spoor te komen”, duidt de norbertijn. “Een geestelijk begeleider houdt zichzelf daarbij zoveel mogelijk op de achtergrond. Hij is een hulpmiddel om de ander zoveel mogelijk de kans te geven bewust te worden van zijn verhouding met de Geest. Hij is als het ware een klankbord van de Geest. Als

begeleider probeer je de ander uit te nodigen tot een eigen onderscheidingsproces: ‘Hoe spreekt de Geest tot mij?’ Ook lectuur, stilte en liturgie zijn tools om de werking van de Geest in jouw leven op het spoor te komen.”

Een training

Na een initieel gesprek is het aan de geïnteresseerde om te beslissen of hij/zij verder wil gaan met geestelijke begeleiding. De eerste stap in een begeleidingsproces is altijd een verkennend open gesprek waarbij gekeken wordt wat het verlangen en de nood is. Zijn de verwachtingen van de begeleider en de deelnemer gelijkwaardig? “De geestelijk begeleider is een soort trainer, die op zoek gaat naar mogelijke manieren van kijken”, verduidelijkt de norbertijn, die tijdens zijn gesprekken geregeld put uit het

Evangelie of de rijke traditie van teksten van Sint-Augustinus of de heilige Ignatius. “Geestelijke begeleiding is geen doe-gerichte opleiding. Het is de bedoeling de ander te helpen om God, die in hem leeft, op het spoor te komen. Je kan niet van alles doén om hem te vinden. Je kan wel vanuit het stilstaan bij en het ervaren van de Geest tot inzichten komen en voor jezelf besluiten een aantal acties te ondernemen.”

In de aanloop van het gesprek stelt Eric altijd voor om even stil te staan bij een aantal vragen: Waar zit ik mee? Wat heeft me getriggerd deze week? “Je moet de inbreng van de Geest voorbereiden”, meent hij. “Als geestelijk begeleider probeer je een spiegel te zijn voor de ander, zodat hij ziet waarmee hij bezig is in zijn leven.” Dankzij geestelijke begeleiding

Geestelijke begeleiding is een vorm van begeleiding bij die persoonlijke weg, bij die persoonlijke beleving van God. Iedere gelovige kan dan ook geestelijke begeleiding ontvangen. Daar hoeft je geen priester of zuster voor te zijn, en ook niet super-heilig (wat dat dan ook moge

wezen). Dat heb ik ook in mijn voorbeelden duidelijk gemaakt. Soms is dat begeleiding van beperkte duur. Ik begeleid bijvoorbeeld geregeld roepingstrajecten. Die duren typisch een jaar. Soms zijn drie gesprekken voldoende om een ‘kiezel’ in de sandaal te identificeren

en iemand over een drempel te helpen. Soms kan het ook langer duren, enkele jaren bijvoorbeeld. Ten slotte: begeleiding kan zinvol zijn bij een probleem, maar ook bij een verlangen om te spreken over een onbestemd innerlijk geluk of onverwachte vrede.

EEN GODDELIJK KLANKBORD

Als geestelijk begeleider mensen mogen begeleiden in hun geloofszoektocht is een roeping, meent priester Bert Lodewijckx, ziekenhuispastor binnen GZA Groep. Hij volgde recent een cursus geestelijke begeleiding. “Het was een verrijkende vorming”, oordeelt hij achteraf. “Het deed me beseffen dat ik tot nog toe weinig opleidingen heb gevolgd over de eigen geloofsvorming. De cursus combineerde een theoretisch gedeelte over geestelijke begeleiding met een praktische oefening. Daarbij reflecteerden we als cursisten over de manier waarop we reageren op bepaalde uitspraken, hoe je best tussenkomt in een gesprek, hoe je ruimte kunt geven aan het kwetsbare van de andere, hoe belangrijk het onderlinge basisvertrouwen is ...” Onnodig te zeggen dat het respect voor de ander en zijn

anders-zijn cruciaal is, net zoals het kunnen omgaan met opmerkingen en kritiek. “We leerden luisteren naar feedback, zonder de ander af te breken. Want feedback, zelfreflectie en zelfevaluatie zijn noodzakelijk om aan jezelf te blijven werken.” Net daarom is het wezenlijk dat een geestelijke begeleider ook zelf in begeleiding is. Hij of zij moet zichzelf ook voeden, om op zijn of haar beurt anderen voedsel voor onderweg te kunnen meegeven.

Een extra dimensie

Een moment van geestelijke begeleiding hoeft niet noodzakelijk over God te gaan, geeft Bert mee. “Er is een verwevenheid van jouw levensverhaal en Gods verhaal. Het is alsof je zelf in gesprek gaat met God”, legt de priester uit. “Naast de begeleider en de begeleide is de Geest of het goddelijke steeds aanwezig als derde dimensie. Om die symbolisch aanwezig te stellen, steken geestelijk begeleiders bij het begin van het gesprek vaak een kaars aan. Ik ondersteun dat met een icoon van de Geest, vergezeld van twee personen.” Reeds als priesterkandidaat verkende Bert het terrein van geestelijke begeleiding om

uiteindelijk bij een priesterpsycholoog te belanden. “Dankzij deze maandelijkse begeleidingen heb ik mijn oorspronkelijke roeping terug kunnen bekijken en mijn leven systematisch bijgestuurd”, getuigt Bert. “Bij geestelijke begeleiding ga je in de volheid van het eigen zoeken staan. Een goede geestelijke begeleider respecteert de geloofsweg van wie hij begeleidt. Hij stelt het geloofsverhaal centraal en staat stil bij de verdieping van je geloof. Hij is een klankbord, dat aanzetten geeft, maar uiteindelijk moet jij het zelf doen. Ik was blij dat ik mezelf mocht zijn, dat mijn geloofsverhaal er mocht zijn, in combinatie met persoonlijke inzichten, en dat ik van daaruit kon en mocht groeien om mijn eigen geloofsweg te gaan.”

Bert besluit: “Als Jezus spreekt onze paus dat innerlijke proces van het onderscheiden der geesten aan. De Geest zit soms te wroeten. Het is de kunst van geestelijke begeleiding en de begeleider om mogelijke wegen naar de Geest aan te reiken. Maar het is en blijft steeds aan de persoon zelf om de Geest de nodige ruimte in zijn leven te geven.” (JC/IVH)

© Lodewijckx

kan je ook God ontwaren wanneer gevoelens van angst en ontevredenheid overheersen, op dorre momenten in je leven of na een misstap, benadrukt hij. “Je moet erop vertrouwen dat de Geest aan het werk blijft. De geloofservaring is juist de ervaring dat je niet alleen bent. Meteen mag het duidelijk zijn dat een traject van geestelijke begeleiding vaak een moeilijke proces is, maar wel vruchtbaar.”

“Geestelijke begeleiding is geen succesparcours naar heiligheid,” besluit Eric, “maar kan het leven zoals het is een plaats geven. Dat is en blijft een belangrijk onderscheid met een training. Geestelijke begeleiding stelt geen doelen, alles draait om ontvankelijkheid en openheid om de Geest te kunnen onderscheiden. Wat verlangt God van mij?” (IVH/JC)

Alternatieven

Het is ook belangrijk om te zeggen dat je een goede christen kunt zijn zonder geestelijke begeleiding. Er zijn immers zoveel meer dingen die helpen om de goede weg te vinden en te behouden: Gods stem in de stilte, de Bijbel, het gesprek met vrienden en vriendinnen, sacramenten, de preek enzovoorts. Tussen haakjes, voor kerkvader Augustinus (± 400) waren dat allemaal sacramenten: uiterlijke zaken die naar God verwijzen, en dus helpen op de geloofsweg. Het zevental sacramenten is iets van veel later.

Mannen en vrouwen

Er valt nog veel meer te zeggen. Bijvoorbeeld dat mannen én vrouwen geestelijke begeleiding kunnen geven. Bovendien heeft lang niet al het kerkelijke personeel (pastoraal werker, diaken, priester, bisschop) het charisma van geestelijke begeleiding: het staat los van de wijding. Geestelijke begeleiding heeft een band met de biecht, het sacrament van verzoening: in beide gevallen speelt de menselijke kwetsbaarheid een rol. Die band is ook een historisch feit: de biecht ontstond uit begeleiding. Toch is er ook een verschil: het doel van de biecht is vergeving, het doel van geestelijke begeleiding is het zoeken naar licht en perspectief. En ik zou kunnen uitwiden over onderscheiding der geesten, een dierbaar onderwerp van paus Franciscus en zeker ook van deze jezuiet die hier schrijft!

Alleen, dit is slechts een inleiding. Waarvan de belangrijkste boodschap is dat geestelijke begeleiding een van vele manieren is om ons geloof te voeden en ons contact met God te versterken. Probeer het gerust uit!

© bonneliant.com

EEN AANRADER EN AANBOD VOOR IEDEREEN

In ons bisdom wordt sinds kort een aanbod voor geestelijke begeleiding gedaan aan al wie de behoefte ervaart. Al langer was het een verplicht onderdeel van de opleiding tot priester, diaken of pastoraal werker. Maar omdat het zo zinvol werd ervaren, ging (onder andere) Inge Schellekens een vorming volgen om zelf geestelijke begeleider te worden. Nadien vroeg en kreeg ze toestemming om na te denken hoe het aanbod van geestelijke begeleiding in ons bisdom voor een breder publiek toegankelijk kan gemaakt worden.

Complex

“Pastoraal werk is vandaag anders dan enkele jaren geleden”, weet Inge. “Het is complexer geworden. De dragende gemeenschap verdunt, er zijn her en der conflicten. Om de kracht vanwaaruit je leeft en werkt op te woelen, om als persoon je bezieling te voelen en te voeden, kan je nu een beroep doen op geestelijke begeleiding.” Inge verzamelde een team van mensen rondom zich en bracht een reflectieproces op gang over wat verstaan wordt onder ‘geestelijke begeleiding’. Er wordt een folder uitgewerkt die de nodige info biedt. Op dit moment zijn vijftien mensen bereid gevonden geestelijke begeleiding te verzorgen. Die ruime groep laat toe dat een goede match gevonden kan worden tussen de begeleider en de begeleide. “Een vertrouwensklimaat is noodzakelijk”, stelt Inge. “Het gaat in geestelijke begeleiding namelijk om het leven met grote ‘L’, het Leven zoals we dat gekregen hebben en zoals we het dagelijks beleven of

ervaren. Dat veronderstelt een kwetsbaarheid die geëerbiedigd dient te worden. Een geestelijke begeleider is daarbij een nederig instrument die het werk van de ander en de aanwezige Ander ondersteunt.”

De vorming tot geestelijke begeleider ervoer Inge als een heel intens en leerrijk gebeuren. Tijdens de voormiddagen werd gefocust op geestelijke begeleiding in de traditie en in de hedendaagse samenleving, met inhoud en getuigenissen die duidelijk maakten dat het een praktijk is met beide voeten op de grond, die het eigene van het gelovige bestaan in het alledaagse leven wil ontdekken en ontwikkelen. In de namiddag werden leergesprekken georganiseerd waarin geoefend werd als begeleider, als begeleide en als observator. “Daar heb ik geleerd wat de eigenheid van geestelijke begeleiding is. Alles kan aan bod komen: vreugde, verdriet, angst”, vertelt Inge.

Louter instrument

Of een geestelijke begeleider typische kwaliteiten moet hebben, wil ik nog weten. “Openstaan voor de religieuze dimensie van het leven en zelf bij je kern en grond komen”, klinkt het antwoord. “En bewust zijn van het feit dat je louter instrument bent. Je mag geen schrik hebben van stiltes, want in de stilte is de a/Andere aan het werk. Je hebt een nederige en bescheiden functie en moet de verantwoordelijkheid bij de ander en de Ander laten.” (Lea Verstricht)

Hoe gaat het in zijn werk?

Je kan je interesse in geestelijke begeleiding per e-mail kenbaar maken aan Inge Schellekens (inge.schellekens@ccv.be), waarna een intakegesprek volgt. Tijdens dat gesprek worden verwachtingen, spiritualiteit, behoeften en vragen gepeild en wordt bekeken wat iemand nodig heeft. Dan wordt meteen gezocht naar een geschikte begeleider. Er volgt een kennismakingsgesprek waarin afgetoetst wordt door beide partijen of samen een traject van een jaar kan doorlopen worden.

*Geestelijke begeleiding is gratis,
zodat het voor iedereen toegankelijk is.*

EEN REISGIDS:

HANDELINGEN VAN DE APOSTELN

› *Pelgrim ben je heel je leven, vorderen doe je liefst zigzag, zingt Willem Vermandere.*

“Onderweg ben je nomade. Soepel plooiend, speels van geest. Geef je over aan de genade, je wordt vrij en onbevreesd.” In zijn lied ‘Onderweg’ raakt Willem Vermandere de kern van de Bijbelse reisverhalen. Als rode draad doorheen de Schrift lopen getuigenissen van concrete mensen die op weg zijn, alleen of in gemeenschap. Met God als tochtgenoot, op de paden in de wereld en de wegen in ons leven. Veel van wat in de Bijbel gebeurt, gebeurt onderweg. Zo ook in ‘Handelingen van de Apostelen’. We leren uit dat boek dat de tochten en reizen van de vroegste christenen in alle richtingen gaan en elkaar in sneltempo opvolgen. Maar waarom al dat rondtrekken? Wie was onderweg? Hoe? Vanwaar? Waartoe?

David Godecharle

“Kom overeind en stap rond” (Hnd 3, 6). Een verlamde man bij de tempelpoort in Jeruzalem springt recht bij het horen van dat bevel van Petrus en Johannes. We kennen de woorden maar al te goed. Ze werden het leidmotief in het tweede jaar van ons Handelingen-project, weliswaar in de oudere en wat bijzondere vertaling ‘Gebruik je voeten’. Ook staat het verhaal centraal in het nieuwste boek van onze bisschop, *Overeind komen met Petrus* (Halewijn, 2021). Het is geen toeval. De wonderlijke genezing komt op een kantelmoment in Lucas’ beschrijving van de vroege Kerk. Het is de eerste publieke ‘daad’ van de apostelen, ja, de eerste ‘handeling van de apostelen’.

Er is meer. Wat de apostelen aan de lamme doen, heeft Jezus nog maar net aan hen gedaan. Zoals we weten, staat na de verrijzenis van Jezus in het Evangelie de verrijzenis van de leerlingen in *Handelingen van de Apostelen* op het programma. Geen opstanding uit de dood, maar uit hun ontreding en verlorenheid na Jezus’ sterven. ‘Wij hadden zo gehoopt’ ..., klonk het uit de mond van de Emmaüsgangers (Lc 24, 21).

De verrijzenis van de leerlingen ontspringt aan die van Jezus. Bij zijn verschijning stelt Jezus hun toerusting met ‘kracht van boven’

in het vooruitzicht, als een ‘belofte’ van de Vader (Lc 24, 49; Hnd 1, 4). Het gebeurt op Sjavoeot, het pinksterfeest. Petrus ‘staat op’, ‘verheft zijn stem’ en ‘spreekt’ (Hnd 2, 14). Er ontstaat een gelovige gemeenschap (2, 41-47). Petrus en Johannes ‘gaan op naar de tempel’ (3, 1). De rollercoaster van Goede Vrijdag – Pasen – Hemelvaart – Pinksteren kan in de chronologie van het verhaal hoop en al zo’n twee maanden geduurd hebben. Maar de leerlingen zijn opgestaan en uitgezonden.

Beweging

Even terug naar de eerste opstanding, die van Jezus. Lucas gebruikt geregeld de uitdrukking: God heeft Jezus ‘uit de doden doen opstaan’ (onder meer Hnd 3, 15; 4, 10). ‘Opstaan’ wordt hier overgankelijk gebruikt, dat wil zeggen met een lijdend voorwerp: iemand (of iets) doen opstaan. Zo wordt in verbinding met de vorige teksten een patroon duidelijk. Jezus en zijn apostelen zijn door iemand overeind gebracht om op hun beurt anderen overeind te helpen.

Het is de ketting van de paasboodschap: opstaan en in beweging komen door I/ iemand voor I/iemand. Lucas legt op die manier een dubbele dynamiek in de

overgang van Evangelie naar Kerk. Genade en zending haken op elkaar in, gedragenheid en verantwoordelijkheid. We worden en zijn rechtgezet om anderen recht te zetten. Dat is wat Jezus navolgen in de (geloofs)gemeenschap betekent.

Woorden die spreken

De taferelen in Lucas’ *Handelingen* met de motieven van ‘overeind komen, opstaan en gaan’ spreken tot de verbeelding, zoals in het paas- en pinksterverhaal. Indrukwekkend is ook de manier waarop de verlamde man van stilstand naar dynamiek wordt gevoerd. In het begin van de scène wordt hij nog gedragen en neergezet. Om zijn nieuwe bewegingsvrijheid uit te drukken, spaart Lucas geen woorden uit. In verticale zin: tweemaal ‘overeind komen’ (3, 6.7), tweemaal ‘opspringen’ (3, 8) en één keer ‘opstaan’ (3, 8). In horizontale zin: vijfmaal ‘rondstappen’ (3, 6.8.9.12) en één keer ‘binnengaan’ (3, 8).

De intensiteit van het tafereel is haast voelbaar. Tot tweemaal toe wordt gezegd dat de man God ‘prijst’ (3, 8.9). Terwijl de menigte – ‘verschrikt en verrukt’ – ‘samendromt’ (3, 10.11), ‘klampt’ de genezen man zich aan de apostelen ‘vast’ (3, 11) en blijft hij naast

➤ *Waarheen zijn ze? Ze zijn op weg. Gezonden door Jezus, over taal- en landsgrenzen en zelfs geloofsgrenzen heen.*

Petrus en Johannes ‘staan’ bij hun onder-vraging door de autoriteiten in het sanhedrin (4, 14). Hoe anders dan de lamme in het Johannesevangelie, die achteraf niet meer wist wie hem genas (Joh 5, 13)!

Ommezwaai

De goede verstaander ziet het punt van Lucas’ literaire uitbeelding van de scène: niet alleen het lichaam, maar de hele persoonlijkheid van de man komt in beweging. Petrus verwoordt het als volgt in zijn toespraak na het wonder – ik vertaal letterlijk, ook al loopt het stroef: “Op grond van het vertrouwen in zijn naam [i.e., Jezus], heeft zijn naam deze man, die jullie zien en kennen, gesterkt; en het vertrouwen, dat door hem is, heeft aan hem de gehele gezondheid gegeven, in de tegenwoordigheid van jullie allen” (Hnd 3, 16).

Wat staat hier? Ten eerste, de ‘naam’ zorgt voor genezing. Wat mysterieus uitgedrukt, maar de boodschap van Petrus is helder: door het ‘vertrouwen’ of ‘geloof’ in zijn naam is Jezus actief tegenwoordig in de daden of ‘handelingen’ van de apostelen. Of met een dure formule, de ‘naam’ is *praesentia Christi*. Ten tweede, de man is ‘helemaal gezond’. Het Griekse woord *holoklèria* is uniek in het Nieuwe Testament. Het adjectief *holoklèros* draagt in 1 Tess 5, 16 en Jak 1, 4 de nuance van heelheid en volmaaktheid.

Als eerste individuele personage – waarover we lezen – dat in aanraking komt met de apostelen na Pinksteren, draagt de genezen man een symbolische functie. In hem herkent de lezer de werkingskracht van christelijke verkondiging: bevrijding en ommekeer tot in het binnenste, waardoor lichaam, gevoel en het hele leven in beweging worden gebracht.

Tussen oorsprong en bestemming ...

In de verhalen van Pasen, Pinksteren en de genezing van de lamme liggen de bouwstenen voor wat volgt in het boek *Handelingen*, namelijk de uitrol van Jezus’ opdracht aan zijn leerlingen: “... wanneer de Heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en mijn getuigen zijn in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, en tot het uiteinde van de aarde” (Hnd 1, 8).

Lucas koppelt de oorsprong van de Kerk onmiddellijk aan haar bestemming. “Opeens stonden twee mannen in witte kleren naast hen, die zeiden: ‘Galileeërs, wat staan jullie daar toch naar de hemel te kijken? Deze Jezus, die van jullie is weggenomen en in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde manier terugkomen als jullie Hem naar de hemel hebben zien gaan’” (1, 10-11).

De Kerk heeft een rol te vervullen tussen Jezus’ hemelvaart en wederkomst. De timing van het laatste blijft een mysterie. Ondanks de nieuwsgierigheid van de leerlingen is Jezus stellig: “Het komt jullie niet toe de tijden of momenten te kennen die de Vader in zijn volmacht heeft vastgesteld” (1, 6-7). De geloofsgemeenschap heeft haar oorsprong en bestemming in Jezus, de verrezene en terugkomende. De tijd van de Kerk is daarmee tegelijk afgebakend en open.

... is de Kerk onderweg

In *Handelingen van de Apostelen* is de Kerk principieel onderweg: in tijd, in ruimte en in haar zending. Het treft dan ook dat Lucas de geloofsgemeenschap en de geloofsinhoud kortweg als de ‘Weg’ aanduidt – wellicht een benaming met oude wortels. De Kerk legt niet zomaar een weg af, ze is een weg. Onderweg zijn is voor de Kerk meer dan een opdracht of

activiteit, het is haar identiteit. Zoals Paulus in zijn verdediging voor Felix, de Romeinse procurator van Judea, uitlegt, is de Weg van de christelijke ‘strekking’, zoals de christelijke gemeenschap dan nog omschreven wordt, geen andere weg dan die van het Verbond (Hnd 24, 14), waarlangs God zijn volk wil bevrijden: ‘Weg van vrede’ (Lc 1, 79) of ‘wegen naar leven’ (Hnd 2, 28, uit Ps 16, 11). Jezus neemt zijn leerlingen mee op deze Weg van God en draagt hun op die Weg radicaal door te trekken. Vrijmoedig en ongehinderd, zo eindigt het boek *Handelingen van de Apostelen* (Hnd 28, 31).

Zigzag

Gezonden door Jezus komen de leerlingen tot elkaar in ‘onderlinge gemeenschap’ (Hnd 2, 42) én verspreiden ze zich over het Middellandse Zeegebied over grenzen van taal, regio en cultuur heen. Centripetale en centrifugale lijnen doorkruisen elkaar in het navigatiesysteem van de (vroeg) Kerk. Dat zijn geen eenzijdige wegen van uitgekende efficiëntie, maar veelkleurig wegen van roeping, getuigenis en engagement. Of, om met Vermandere te zingen: “Los van vastgeroeste ideeën, onderweg pluk je den dag. Pelgrim ben je heel je leven, vorderen doet je liefst zigzag.”

In de volgende nummers van het mini-dossier passeren de reizen van individuele personages in Lucas’ *Handelingen* de revue, bij wie Jezus, Filippus, Petrus en Paulus. Om al een tipje van de sluier op te lichten: ze zijn in hun tochten niet op zichzelf aangewezen. Naast, met, door en/of in hen is telkens de Geest van God onderweg. De Heilige Geest roept hen tot zich, stuurt hen uit, waarschuwt hen, moedigt hen aan enzovoort. Als titel voor deze bijdrage koos ik *Handelingen van de Apostelen als reisgids*. Het had net zo goed *De Weg van de Geest* kunnen zijn.

SYNODALITEIT

MET EEN OPEN HART

➤ *Paus Franciscus wil graag iedereen bij de synode over synodaliteit betrekken, niet enkel kerkelijke insiders, maar ook de brede rand, de periferie.*

De synode over synodaliteit is volop bezig aan de eerste lokale fase, die wereldwijd in elk bisdom werd ingeluid op 17 oktober. Zo ook bij ons tijdens een viering in de Sint-Pieterskerk in Turnhout. En ook al zijn we het hier al gewoon om binnen de Kerk in overleg te gaan, dat neemt niet weg dat deze synode ook bij ons op de voet gevolgd wordt, van basis tot top. Zo staat het thema al enige tijd met stip aangevinkt op de agenda van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad.

Saskia van den Kieboom

Synodaliteit is van essentieel belang voor onze Vlaamse Kerk, meent Carine Devogelaere, coördinator van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad (IPB). Ze grijpt daarbij terug naar een citaat van paus Franciscus: "De weg van synodaliteit is de weg die God van de Kerk van het derde millennium verwacht. Ze is een constitutieve dimensie van de Kerk." Sinds het Tweede Vaticaans Concilie won dat samen-op-weg-gaan voortdurend aan belang: naast de bisschoppensynodes en de bisschoppenconferenties kwamen er steeds meer andere denk- en werkgroepen die over het reilen en zeilen in de Kerk nadachten.

Zo werd het IPB 51 jaar geleden opgericht als advies- en overlegorgaan van de Vlaamse kerkgemeenschap. Daarnaast zijn er ook parochieraden, priesterraden en tal van andere werkgroepen die synodaal te werk kunnen gaan.

Allen-sommigen-één

"Wanneer we het hebben over synodaliteit, spreken we niet over eender welke manier van vergaderen. Een synodaal proces heeft bepaalde kenmerken", legt zuster Carine uit. "Het werkt volgens het systeem van allen-sommigen-één. Uiteraard is de inbreng

van alle gelovigen belangrijk. Deze grote groep – 'allen' – wordt bevroegd, geconsulteerd en geactiveerd. Doel is om zoveel mogelijk mensen te beluisteren. Daarbij dient aandacht geschonken te worden aan wie mogelijks ontbreekt. Het aantal deelnemers aan het werkelijke synodale overleg is beperkt tot de groep 'sommigen'. De paus of bisschop die de synode heeft samengeroepen is de 'één'. Hij zet de besluiten om in concrete beslissingen. Het mag duidelijk zijn: een kerkelijke synode is en blijft een hiërarchische aangelegenheid."

"Een synodaal traject hecht belang aan de inbreng van 'allen', en is gericht op het grotere geheel van de Kerk", duidt zuster Carine. "Een synodaal proces vraagt van de deelnemers een open houding van luisteren met een open hart. Er mag verschillend over de dingen gedacht worden: ik laat mijn visie los om echt te luisteren naar wat de ander te zeggen heeft. Dat is wat Ignatius van Loyola 'zich onverschillig maken' noemt."

METHODE EN TIMING

"Wie het begrip 'synodaliteit' wil doorgronden, kan niet zonder de persoon van paus Franciscus", stelde mgr. Bonny in het novemberrnummer van 'Relevant' waarin hij betekenis van synodaliteit duidt. Ook de methode die onze paus kiest voor zijn dialoog over synodaliteit en de timing zijn volgens onze bisschop niet zonder betekenis.

De beslissing van Franciscus om een synode over synodaliteit te organiseren, zegt meteen iets over de methode waar hij niet voor kiest. Hij kiest niet voor administratieve beleidsmatige oplossingen van boven naar beneden, op geen

enkel niveau van het kerkelijke leven. Anders gezegd, interpreteert mgr. Bonny: "Geen vernieuwing kan top-down geregeld worden." Meteen is duidelijk dat Franciscus niet voor een monoloog gaat, maar voor een open en eerlijke dialoog. "Tot slot is de paus geen fan van de 'onbespreekbaarheid' van sommige topics, bijvoorbeeld omdat voorgangers daarover al een uitspraak deden in de Catechismus of in een encycliek. Al dat opgestapelde pauselijke spreken tezamen zou maken dat er vandaag niets meer te bespreken valt, en juist dat kan en moet nu net wél, in de ogen van Franciscus. Evenmin als Johannes XXIII goed wist waaraan hij begon toen hij het Tweede Vaticaans Concilie aankondigde, weet Franciscus nu amper waaraan hij begint,"

meent onze bisschop, "maar hij voelt aan dat niets doen geen optie is en dat de enige weg om aan de toekomst en vernieuwing van de Kerk te werken die van de dialoog is." Meteen roept hij iedereen op om mee te stappen in die dynamiek die onze Kerk broodnodig heeft.

Geen beperkingen

Het secretariaat van de Bisschoppensynode benadrukte dat er geen beperking op mogelijke onderwerpen staat. "We kregen drie aandachtpunten mee", aldus mgr. Bonny. "Ten eerste moet iedereen in de Kerk de gelegenheid krijgen om te spreken: gelovigen, leken, religieuzen, bewegingen, engagementsgroepen ... Ten tweede – en dat is typisch voor Franciscus

› *Onder leiding van hun voorzitter wisselen de leden van het IPB van gedachten over tal van actuele thema's in Kerk en samenleving, om hun bevindingen nadien als adviezen aan de Vlaamse kerkgemeenschap te formuleren.*

› *Op 21 oktober 2012 vierde ons bisdom het slotfeest van het driejarige project Kerk onder Stroom, dat terugblikte op (4)50 jaar bisdom Antwerpen, een balans opmaakte van het nu om aan de toekomst te bouwen. Zo'n zeventuizend gelovigen zakten af naar Antwerpen. Niet alleen om toe te kijken, maar om zelf, samen met anderen, mee te doen, mee te denken en mee te vieren.*

Verder is een gezond synodaal overleg een dialoog waarin ook de Heilige Geest is betrokken. "Vooraleer de deelnemers met elkaar in gesprek gaan, wordt naar Gods woord geluisterd: wat zegt dat over de tekenen van de tijd? Hoe spreekt de Geest via deze woorden tot ons? En welke gezamenlijkheid kunnen we in deze woorden ontdekken?"

Tot slot verloopt een synodaal proces efficiënt maar niet gehaast. "Het kost tijd om goed met elkaar te overleggen, maar er wordt wel doelgericht gewerkt. Synodaliteit betreft niet enkel een uitwisseling van ideeën, maar ook het onderscheiden wat daaruit gemeenschappelijk besloten kan worden", legt zuster Carine uit. "Het vraagt gebed en onderling vertrouwen, vrijheid van spreken en respect, tijd om een beslissing eventueel uit te stellen tot een

consensus gegroeid is. En ja, dat kan soms pijnlijk lang duren, maar het betekent wel dat een beslissing gefundeerd en gedragen is."

Goesting

Hoe brengen we synodaliteit in de praktijk? "Binnen het IPB streven we naar een synodale cultuur", legt de coördinator uit. Het IPB zag het levenslicht na het Tweede Vaticaans Concilie op initiatief van de bisschoppenconferentie. Het beraad brengt leden uit verschillende bisdommen, groepen, middenveldorganisaties en bewegingen in de Vlaamse Kerk samen. De meeste leden zijn leken, enkelen zijn priester, diaken of religieus. "Tijdens de bijeenkomsten zoeken de leden samen hoe ze een antwoord kunnen bieden op de uitdagingen waar de Vlaamse kerkgemeenschap voor staat. Het overleg is altijd gericht op dat grotere geheel: het welzijn van de gehele Kerk

en samenleving. Na iedere Forumbijeenkomst wordt via een evaluatieformulier bevraagd welke thema's belangrijk zijn en wat aan bod zou kunnen komen tijdens volgende bijeenkomsten. Op die manier tracht het IPB zo breed mogelijk te luisteren naar wat er leeft in Vlaanderen en wereldwijd in de Kerk en samenleving." Zuster Carine benadrukt: "Ook de opvolging na een forum is belangrijk: je kunt immers allerlei beslissingen nemen, maar als je er niets mee doet, is het hele gesprek zinloos geweest."

Ze besluit: "Een synodale Kerk: dat is hoe God onze Kerk ziet in het huidige millennium. We hebben er nog heel wat in te leren en te ontdekken, maar vele stappen worden gezet. Een synodale Kerk geeft mensen een stem, prikkelt hun enthousiasme en geeft ze – terug – goesting geven om ervoor te gaan!"

– worden we gevraagd niet enkel met kerkelijke insiders te spreken, maar ons oor ook te luisteren te leggen bij de brede rand, de periferie: hoe kijken medeburgers, media of politici naar de Kerk? Wat denken andere Kerken of godsdiensten van de katholieke Kerk? En tot slot wenst Rome dat het proces een spiritueel gebeuren moge zijn. Het eerste doel bestaat er niet in een efficiënt plan uit te rollen, wel ons geloof en onze verbondenheid te verdiepen."

Veelzeggende timing

Ook de timing is veelzeggend in de ogen van de bisschop van Antwerpen. "Franciscus trekt hiervoor bijna drie jaar uit." Net zoals bij de Synode over het Gezin neemt de paus de tijd

voor een lang traject. De eigenlijke synode, voorzien voor oktober 2021, heeft hij verschoven naar oktober 2023, wat ruimte en tijd vrijmaakt voor een lang voorbereidend proces. In een eerste fase werd ieder bisdom in de wereldkerk uitgenodigd om met mensen in gesprek te gaan over hun ervaringen met de Kerk of hun verwachtingen naar de Kerk. "Het is veelbelovend dat de paus nadrukkelijk 'elk bisdom' oproept", stipt mgr. Bonny aan. "Wij zijn het hier al gewoon, om in overleg te gaan. Na Vaticanum II heeft de Kerk in onze contreien sterk ingezet op overleg, samenwerking en samengedragen verantwoordelijkheid, maar in Oost-Europa en op andere continenten draagt de Kerk dialoog niet altijd hoog in het vaandel."

Die diocesane papers worden samengevat door de Belgische bisschoppenconferentie, en tegen augustus 2022 overgemaakt aan het secretariaat van de Bisschoppensynode in Rome. Dat werkt op basis van die rapporten een werkinstrument of *Instrumentum laboris* uit, dat in een volgende continentale fase overgemaakt wordt aan de Europese bisschoppen. Hun reflectie hierop moet uitmonden in een rapport dat ze in juni 2023 bezorgen aan Rome. Een synthese van alle continentale rapporten zal uiteindelijk belanden op de tafel van wie in oktober 2023 zullen deelnemen aan de eigenlijke bisschoppensynode, zowel bisschoppen als experts. (Ilse Van Halst)

OP HET SNIJVLAKE

VAN PASTORALE EENHEID EN ONDERWIJS

© Miriam van Beek

© Hilde Vercautysse

Onderwijs en pastoraal in de geloofskernen hebben historische banden die her en der nog levendig, maar vaak eerder verwaterd zijn. Daarom proberen verschillende initiatieven van de werkgroep Pastoraal op School de link tussen onderwijs en parochiepastoraal duidelijker te maken en aan te halen, zoals een proefproject in de pastorale eenheid Heilige Veronica en een studiedag voor onderwijs en pastoraal in de pastorale eenheden.

Jan Caljon

“De werkgroep Pastoraal op School wil verbindingen leggen tussen de dagelijkse pastorale realiteit in de pastorale eenheden en de realiteit van katholieke scholen”, legt Christa Damen uit. Christa is begeleider identiteit en pastoraal in ons bisdom vanuit het vicariaat Onderwijs en voorzitter van de werkgroep. “Vanuit onze visie op pastoraal in de katholieke dialoogscholen die we vandaag willen zijn, nemen we daartoe geregeld initiatieven.”

Dialoognota

“Pastoraal op de katholieke dialoogschool wil op een eigentijds tegendraadse manier bezielen vanuit de zingeving en de levenshouding die spreken uit het Evangelie (‘Bijbelse inspiratie’), stelt de ‘Dialoognota Pastoraal in de katholieke dialoogschool’ (www.voba.vlaanderen). “We willen bouwen aan een schoolgemeenschap als oefenplaats waarin iedereen zichzelf mag zijn (uniciteit) en waar we samen (verbondenheid) geloven in dezelfde boodschap van hoop en toekomst voor elke jongere en ieder personeelslid. Een gemeenschap in diversiteit, met respect voor de ander, maar vanuit een gedeeld verhaal. Dat ‘gedeelde verhaal’ wil de pastoraal zichtbaar, voelbaar en tastbaar maken in het alledaagse én volledige schoolleven. Daartoe appelleert de pastoraal op school aan allen de liefde – zoals de Bijbel verhaalt en Jezus die voorleeft – tot richtsnoer voor vorming en opvoeding, leven en samenleven. Enthousiasme (van binnenuit vervuld zijn) en inspiratie (door de Geest ingegeven) zijn daarbij noodzakelijk.”

Vanuit die visie streven we ernaar om jaarlijks een studiedag te organiseren en verbindingen te leggen tussen onderwijs en de werking in pastorale eenheden. Zo informeerden we scholen vorig jaar over het Licht van Betlehem, de pastorale actie in het kader van ‘Handelingen’, waarna een aantal scholen contact genomen hebben met parochies om dat Licht te ontvangen.”

Dwarsverbinding

De visietekst van en voor ons bisdom *Een houtskoolvuur met vis erop en brood* (2012) brengt de dwarsverbindingen tussen onderwijs en parochie of onderwijs en pastorale eenheid opnieuw onder de aandacht. De evidentie van de verbondenheid tussen de school en parochiepastoraal was immers op veel plaatsen wat verwaterd. Sindsdien groeiden vanuit het vicariaat Onderwijs van ons bisdom en de territoriale vicariaten allerlei initiatieven. Hilde Vercautysse, leerkracht godsdienst in het Vita-et-Pax-college in Schoten en doopcatechist in Pulderbos, zet haar schouders mee onder een proefproject dat werk wil maken van zulke dwarsverbindingen.

“Ik voelde me sterk aangesproken door de idee van de veranderende Kerk in die visietekst. De Kerk is zelf voortdurend in beweging en dat in een samenleving die ook op vlak van geloof een heuse evolutie doormaakt. Tegelijk kunnen er overal dwarsverbindingen gelegd worden, ook tussen onderwijs en parochie/pastorale eenheid dus”, meent Hilde. “Ik geef godsdienstles in de

derde graad van het secundair, maar zag weinig effectieve verbindingen vanuit de lokale Kerk met het onderwijs. Na gesprekken met vicaris Wim Selderslaghs en Christa Damen groeide het idee om een proefproject op te starten om de link tussen onderwijs en pastoraal te verkennen en uit te werken.” Hilde richtte zich daarbij op het secundair onderwijs, collega-begeleider pastoraal en identiteit Maddy Appelen - en sinds haar pensionering Hanne Jacobs - op de basisscholen. Omdat Hilde als leerkracht aan de slag was in Schoten, lag het voor de hand dat het project in 2019 uitgerold werd in de pastorale eenheid Heilige Veronica. Bovendien is Marc van Kerkhoven er lid van het team van de pastorale eenheid. “Mijn expertise als oud-godsdienst-inspecteur/adviseur was een goede aanvulling op de expertise van Hilde als leerkracht en geëngageerde in het pastorale werkveld.”

Wie spreek je best aan?

Hilde en Maddy brachten een bezoek aan alle scholen in de pastorale eenheid. Het was geen evidente opdracht, gezien de scholen nog niet vertrouwd zijn met het gegeven van een ‘pastorale eenheid’. De juiste mensen op een gepast moment binnen een schoolcontext rond de tafel samenbrengen, bleek evenmin vanzelfsprekend. Hilde getuigt: “De eerste vraag die zich opdrong: wie spreek je best aan binnen een katholieke school om verbinding te leggen met de pastorale eenheid en de parochies. De directeur? Een godsdienstleerkracht? Of is er een werkgroep Pastoraal op School?”

› *Leerlingen van het Vita-et-Pax-college droegen vorig jaar in de kerstperiode het Licht van Betlehem uit.*

Ze vervolgt: “We bezochten alle scholen met een vast stramien en stelden de pastorale eenheid en haar band met de parochies voor. Vervolgens toetsten we af wat er reeds bestond aan pastoraal op school. We polsten naar de pastorale noden en hoe de pastorale eenheid en de parochies daarin een rol kunnen spelen. Anders gezegd, waar ze mogelijkheden zien om samen te werken met de kerkgemeenschap.”

Aangenaam verrast

Het viel Hilde en Maddy daarbij al vrij snel op dat scholen aangenaam verrast waren door dat bezoek en die interesse voor wat op scholen aan pastoraal gebeurt. Ook omgekeerd verheugden ze zich over de vele pastorale initiatieven in de scholen. Scholen toonden zich vragende partij naar uitwisseling en concrete samenwerking, met als belangrijke nuance dat dat geen extra werk met zich mag meebrengen. Daarop speelde het proefproject meteen in met een eerste online-ontmoetingsmoment voor secundaire scholen en de pastorale eenheid. Na een wederzijdse kennismaking volgde een uitwisseling over de schoolpastorale werking en over het initiatief ‘het Licht van Betlehem’ in de pastorale eenheid. Dat leidde nadien nog tot het delen van materiaal en een informatiesessie over het tijdschrift *Leeftocht*, het maandelijkse bezinningsblad van Katholiek Onderwijs Vlaanderen dat leerkrachten vanuit de inspiratie van Jezus handvatten aanreikt om aan de slag te gaan. “En er liggen nog wel wat uitdagingen klaar”, aldus Marc. “Ik denk aan Community Service Learning voor het secundair onderwijs, een ervaringsgerichte werkvorm waarbij je als leerling theoretische leerinhouden verbindt met maatschappelijk engagement.”

In het najaar vorig jaar was er een live-ontmoeting voor zowel de pastorale verantwoordelijken van de basis- en secundaire scholen als parochiaal geëngageerden vanuit de pastorale eenheid. Er was tijd en ruimte voor info over het proefproject, de structuur en werking van de pastorale eenheid en het eigene van schoolpastoraal in een katholieke dialogeschool, wederzijdse kennismaking en uitwisseling. Ook daar kwamen een aantal noden bovendrijven. Zo leeft er in basisscholen nog heel wat onduidelijkheid omtrent de eerstecommuniewerking en vragen scholen inspiratie voor vieringen. Evengoed kwam het verlangen naar boven om contact te leggen met de lokale kerkgemeenschap. Bijvoorbeeld om met de school een bezoek te brengen aan de kerk, voor een geloofsgetuigenis voor de klas, of voor samenwerking met de plaatselijke werkgroep Broederlijk Delen.

Dwarsverbindingen

We kunnen besluiten dat er zeker mogelijkheden openliggen tot dwarsverbindingen. De katholieke dialogeschool, waarbij identiteit en diversiteit hand in hand gaan in de samenleving, de school en de Kerk, moet nog concreter vorm krijgen. Ook scholen zoeken naar manieren om die samenwerking met de Kerk concreet te maken. Marc blikt vooruit: “Naast het inspelen op de behoeften van de scholen, willen we een ronde van de plaatselijke kerngroepen doen, en zo met een gelijkaardig stramien van vragen en uitleg komen tot mogelijke samenwerkingen. We denken daarbij aan de sacramenten waarbij de kinderen van de school betrokken zijn (doopsel, eerste communie en eucharistie ...), maar ook aan vieringen op school.” De trekkers van het proefproject maken deel uit van de Werkgroep Pastoraal op School en laten hun bevindingen daar geregeld klinken.

31 mei 2022

Het mag duidelijk zijn dat contact tussen het pastorale werkveld en de onderwijswereld een noodzakelijke voorwaarde is om interessante dwarsverbindingen te kunnen leggen. Daarom zet de werkgroep Pastoraal op School tijdens een studiedag op 31 mei in op ontmoeting tussen pastoraal in de pastorale eenheden en op school. Zowel onderwijzers als actieven uit het pastorale werkveld zijn welkom.

Op de agenda staan identiteit op school, de structuur van de pastorale eenheden en de geloofskernen, mogelijkheden voor samenwerkingen, onder andere met IJD Jongerenpastoraal. Daarnaast staan we stil bij mogelijke dwarsverbindingen tussen basisscholen en de parochiepastoraal op basis van sterke tijden en ankermomenten, in het kader van het vieren van sacramenten zoals eerste communie en vormsel voor basisscholen en de mogelijkheden tot diaconie en/of Community Service Learning voor het secundair onderwijs. Tot slot is er ruimte om te vieren, elkaar te ontmoeten en van gedachten te wisselen.

Marc besluit: “Met vermelde initiatieven willen we graag werken aan een hernieuwde relatie tussen de verschillende geloofskernen, waaronder ook het onderwijs – als goede burens die beide dezelfde kinderen over de vloer krijgen.”

De leer- en ontmoetingsdag ‘Pastoraal in de pastorale eenheden en op school’ vindt plaats op 31 mei 2022 op het TPC. Inschrijven en info bij christa.damen@telenet.be.

*Ze wisselt haar gilet voor een T-shirt. De winterzon geeft nog onverwacht veel warmte op het geïmproviseerde maar gezellige terrasje op het pleintje voor de Sint-Gummaruskerk in Emblem waar de **Ontmoetingscaravan** heeft postgevat. Wat later verdwijnt het zonnetje achter enkele stapelwolken. “Ik haal even mijn jas, want het wordt fris”, zegt Marina Heyse. En met een kwinkslag: “Op enkele uren tijd kan hier van alles gebeuren. Je ziet, we zijn voorbereid op alles.” Symbolischer kan het niet.*

Ilse Van Halst

In juni trokken Marina Heyse, Chris Smits en Marc Dieltiens er voor de eerste keer op uit met de Ontmoetingscaravan. Ramen en deuren open, tafeltjes en stoeltjes uitgestrooid rond de kleurrijke aanhangwagen – een ideale blikvanger, koffie en koekjes voor wie langskomt. Ze weten het best gezellig te maken.

Elke week elders

Elke week staan ze op een andere plek in de pastorale eenheid Sara en Abraham: elke eerste woensdag van de maand in Massenhoven, de tweede donderdag in Pulle, de derde woensdag in Ranst en de vierde donderdag in Emblem, telkens van 14.30 tot 18 uur. “Nu valt het weer nog best mee. We weten niet wat het zal geven als het regent of begint te vriezen. Gelukkig mogen we ons dan in de kerk of de pastorie nestelen.” Marc droomt luidop: “Wie weet, kunnen we ergens wel een warmtestraler op de kop tikken om toch wat langer buiten te zitten. Dan zijn we meer zichtbaar en sluiten mensen sneller aan dan wanneer ze de drempel van het kerkgebouw over moeten.”

“Iedereen is welkom, oudere mensen, toevallige voorbijgangers, gelovigen, jonge gezinnen met kinderen, grootouders met kleinkinderen ...”, vertelt Marina. “Mensen komen af, zetten zich neer, soms in een groepje, soms liever afzonderlijk, stilaan groeien gesprekken bij

een tas koffie en een koek, die alle richtingen kunnen uitgaan, van diepe ernstige gesprekken tot bulderende lachsalvo’s.

Presentieplekken als deze bestaan al langer. Denk aan Jambo, 't Vlot in Antwerpen, Xenner in Mol-Balen, Het Lichtpunt in Balen, De Pastorie in Hulshout ... En ook presentiepastoraal is niet nieuw. De Nederlander Andries Baert zette het inhoudelijk op papier. In ons bisdom groeide de aandacht voor presentie onder de vleugels van het netwerk Attent. “Het gaat erom de mens tegemoet te gaan. Het is die mens, de ander, die de vorm bepaalt, het tempo, de inhoud van het gesprek, waaraan hij nood heeft. Het is dus niet: ik zal er zijn, maar wel: de ander is er en appelleert mij, en ik ga op die uitnodiging in. Dat is het doel van presentie”, duidt Chris.

“De coronapandemie doet ons beseffen dat er verbondenheid nodig is.”

De triggers voor het project van de Ontmoetingscaravan waren de Babelbus in Mol-Balen en de beschikbaarheid van de

caravan van het Colombiaproject van enkele jaren geleden”, blikt Chris terug. “Daar konden we toch iets mee! Waarom geen mobiele presentieplek maken? Zo kunnen we de gemeenschappen verkennen en daarheen gaan waar er nood is.” Want is niet dat niet de taak van de Kerk: op zoek gaan naar de noden van de tijd en erop inspelen?”

Waarop Marc aanvult: “De caravan had een lekke band, de deur hing uit de hengels en de vrolijke beschildering door een Colombiaans kunstenaar was onder het mos verdwenen ... Toch zagen we het helemaal zitten.”

Naar de periferie

Misschien reed de Ontmoetingscaravan net op het goede moment uit. “De coronapandemie heeft ons doen beseffen dat er verbondenheid nodig is, dat we elkaar nodig hebben”, bedenkt Marina luidop. “Als we dat willen bereiken, moeten we niet in de kerk blijven, maar naar buiten komen en zelf op de mensen toestappen. De periferie opzoeken, om het met onze paus te zeggen.” Op dat moment riep het initiatief Space for Grace dat ruimte maakt voor vernieuwende projecten van geloofs-gemeenschappen, op om projecten in te dienen. “We sprongen op de kar. Het noopte ons om ons project inhoudelijk uit te schrijven, maar we zijn heel dankbaar om de ondersteuning, zowel financieel als inhoudelijk.”

De stuurgroep durft te dromen dat lokale mensen dit project op termijn zullen overnemen zodat er een permanente presentieplek groeit in een of ander beschikbaar lokaal. “We merken dat mensen er deugd aan hebben. We krijgen vragen van andere gemeenschappen die ook goesting krijgen”, glimlacht Marina. “En dan kunnen wij weer verder reizen met onze caravan.”

ESTAFETTE

VRIJWILLIGERS UIT DE KERK AAN HET WOORD

Birgit Hufkens (35), kleuterleidster uit Brasschaat, nam loopbaanonderbreking om samen met 199 andere vrijwilligers de Global Mercy, het nieuwe ziekenhuisschip van Mercy Ships, uit te rusten voor zijn eerste reis naar Senegal.

Twaalf dekken hoog imponeert de Global Mercy aan de kade in de Port of Antwerp. Het is een lange en steile trap omhoog naar het onthaal met de nodige veiligheidsmaatregelen, en nu eens niet enkel met het oog op de coronapandemie. In de buik van het schip brengt een wirwar van trappen en gangen me bij de school aan boord op dek 10, waar Birgit Hufkens volop schoolboeken aan het uitpakken is en opstapelt tussen de chemietoestellen.

School aan boord

“Ik mag het schooltje in orde brengen”, vertelt Birgit enthousiast. “Het lesmateriaal en de handboeken uitpakken en volgens de instructies op de juiste plek zetten in de kasten.” Meteen vervolgt ze: “Hier krijgen de kinderen van de vrijwilligers aan boord les tijdens de missie van Mercy Ships die wel zo’n tien maanden kan duren. Er is plek voor een honderdtal kinderen, in groepjes per niveau, van kindertuin tot secundair.” Birgit belandde toevallig als vrijwilliger op het schip, of toch niet. “Ik geloof dat God me hier wilde hebben, dat het zijn plan is voor mij om me hier nuttig te maken. Alles wat ik doe, bespreek ik eerst met God.”

Vijf jaar geleden nam Birgit loopbaanonderbreking om de wereld te verkennen. Ze belandde in Australië, waar ze meedraaide in een pas geopende Bed & Breakfast, gerund door een jong baptistengezin. “Daar kwam ik God op het spoor en liet ik Hem toe in mijn leven. Hoewel

ik alleen reisde, voelde ik wel dat er steeds iemand me vergezelde op mijn weg, maar verder stond ik er tot dan niet bij stil.”

Terug thuis wilde ze zich nuttig maken en bezocht ze een vrijwilligersbeurs. Medewerkers van Mercy Ships spraken haar aan, maar ze wimpelde hen weg: “Ik kan niets betekenen voor jullie, want ik heb geen medische achtergrond.” Ze geraakten aan de praat en al snel werd het duidelijk dat een organisatie als Mercy Ships draait dankzij een hele schare vrijwilligers, onder meer leerkrachten ... Het klikte, Birgit solliciteerde, maar de vrijwilligersploeg was al compleet. “Dat was een tegenvaller. Later kreeg ik een e-mail over de komst van de Global Mercy naar Antwerpen en de nood aan helpende handen om het schip operationeel te maken, maar ondertussen was ik al terug aan het werk in het onderwijs”, vertelt ze. “Ik bad veel tot God: wat wilde Hij dat ik zou doen?”

Loopbaanonderbreking

Uiteindelijk besloot ze opnieuw een jaar loopbaanonderbreking te nemen en ging ze aan de slag als vrijwilliger bij het operationeel team op het schip. “We laden de containers uit die op het bovendeck neergepoot worden. Dat materiaal plaatsen we op trolleys die we naar de juiste verdieping en de juiste zaal brengen. Daar pakken we alles uit, waarna medewerkers van Mercy Ships de toestellen installeren en aansluiten. Daarna ga ik aan de slag in het schooltje.”

Van a tot z

Het is hard werken – “Op een dag zet ik wel zo’n 16.000 stappen.” – maar ze doet het graag. “Ik kan me helemaal vinden in de missie van Mercy Ships. De organisatie biedt niet enkel medische noodhulp, maar het hele pakket van a tot z: patiënten worden verzorgd op het schip, medische teams bezoeken ziekenhuizen aan land, ze brengen medisch materiaal mee en geven opleidingen aan lokaal medisch en verplegend personeel.” Dat Mercy Ships een christelijke organisatie is, is mooi meegenomen. “Je voelt het meteen wanneer je aan boord komt. Op het schip begint elke dag om zeven uur met een gebed in de kapel. Het hospitaalteam, waarin ik ook al meedraaide, bidt elke dag samen. Ik heb voorgesteld aan ons team om ook elke dag ons werk in handen van God te leggen. Ik ben zo dankbaar dat ik iets kan betekenen voor anderen.”

Elke weekdag van 8 tot 17 uur staat ze paraat. Met onverminderde gedrevenheid en werkvijver. “Tot 28 januari. Dan wordt het operationeel team afgesloten. Misschien al sneller, want we werken hard door”, zegt ze trots. “Iedereen is altijd opgewonden wanneer er een nieuwe container gelost wordt en dan vliegen we erin. Ja, de spirit zit goed hier.”

Ilse Van Halst

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

EIGEN DIENSTEN

Josiane **Gysels** en Isowa **Odaro Belssing** werden per 1 september 2021 aangeworven als onderhouds-medewerkers voor het Theologisch en Pastoraal Centrum.

ZENDINGEN

Elise **Rondelez** werd per 1 september 2021 gezonden als pastoraal werkster en benoemd als pastoraal rusthuiswerkster in Essen, woon-zorgcentrum Sint-Michaël, in de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw, en in Kapellen, woon-zorgcentrum Zonnewende, in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus&Antonius (Brasschaat, Kapellen), beiden onder de koepel Zorggroep Zusters van Berlaar, voor een periode van zes jaar.

Steven **Simons** werd per 1 september 2021 gezonden als pastoraal werker en benoemd als pastoraal ziekenhuiswerker in de pastorale eenheid Heilige Maria Magdalena (Edegem, Mortsel), in de instellingen van de koepel van Zorggroep Multiversum, voor een periode van zes jaar.

Katrien **Tuyteleers** werd per 1 september 2021 gezonden als pastoraal werkster en bevestigd in haar functie als pastoraal rusthuiswerkster in het woon-zorgcentrum Sint-Jozef in Heist-op-den-Berg (koepel Zorggroep Zusters van Berlaar), in de pastorale eenheid Mozes (Heist-op-den-Berg, Putte), voor een periode van zes jaar.

Nele **Van Bastelaer** werd per 1 juli 2021 gezonden als pastoraal werker en bevestigd in haar functie als parochieassistente in de pastorale eenheid Mozes. Ze werd er ook benoemd tot teamlid en verantwoordelijke financieel en materieel beheer, voor een periode van zes jaar.

BENOEMINGEN

Kanunnik Bruno **Aerts**, Herman **Augustyns**, Michel **Baert**, Emmanuel **Ikeobi**, Bart **Rombouts** en kanunnik Wim **Selderslaghs** werden per 1 november 2021 benoemd tot lid van het Consultorencollege van het bisdom Antwerpen voor een periode van vijf jaar.

Sofie **Broeckx**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 september 2021 benoemd tot parochieassistent in de pastorale eenheid Clara van Assisi (Oud-Turnhout, Turnhout) voor een periode tot 31 augustus 2026. Ze blijft er verantwoordelijk voor diaconie en solidariteit.

David Raj **Chinnappan**, Herald of Good News, voorheen lid van de priesterequipe, teamlid en verantwoordelijke voor de diaconie en de solidariteit in de pastorale eenheid Zacheüs (Kasterlee, Lille), werd per 1 september 2021 benoemd tot pastoor, teamlid en verantwoordelijke voor de gemeenschapsopbouw en de coördinatie in de pastorale eenheid Heilige Augustinus (Dessel, Mol (Postel), Retie), voor een periode van zes jaar.

Peter **Dierckx**, priester van ons bisdom, voorheen pastoraal ziekenhuiswerker in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen in Edegem, werd per 1 september 2021 benoemd tot priester ter ondersteuning van het sacramentele leven in het dekenaat Kempen-Oost, voor een termijn van zes jaar.

Alex **Doumen**, pastoraal werker in opleiding, werd per 1 september 2021 benoemd tot pastoraal ziekenhuiswerker in de pastorale eenheid Heilige Maria Magdalena, in de instellingen van de koepel van Zorggroep Multiversum, tot 30 september 2023.

Pierre **François**, priester van Opus Dei, werd per 1 november 2021 herbenoemd tot parochievicaris in Antwerpen, Sint-Jacob de Meerdere, voor een periode van een jaar.

Arno **Gillemot**, pastoraal werker in opleiding, werd per 1 september 2021 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in de instellingen van de koepel van Antwerpen-Deurne, AZ Monica, tot 30 september 2024.

› *Catechese, samen groeien in geloof, ontmoeting, bemoediging, zang, gebed en heel veel jong volk. Dat zijn de vaste ingrediënten van de jaarlijkse Vormelingendag van Jongerenpastoraal IJD Antwerpen voor vormelingen en hun catechisten. De twee vorige jaren noopte de coronapandemie IJD ertoe alternatieve wegen van ontmoeting en catechese te bewandelen. Omdat de toekomst aan de jeugd en aan de durvers is, houdt IJD Antwerpen vol en waagt het dit jaar op 26 maart in Lier een nieuwe poging. Hopelijk gooit corona dan geen roet in het eten. Info bij ijdantwerpen@ijd.be of bel 03 454 11 44.*

Bart **Goossens**, norbertijn van Tongerlo, voorheen parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria (Malle-Zoersel), werd er per 1 september 2021 benoemd tot pastoor, teamlid en verantwoordelijke gemeenschapsopbouw, liturgie en gebed, voor een periode van zes jaar.

Philip **Hens**, pastoraal werker in opleiding, werd per 1 maart 2021 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het AZ Turnhout, in de pastorale eenheid Clara van Assisi, tot 30 september 2025.

Paulin **Horosidy**, spiritijn, werd per 1 september 2021 benoemd tot lid van de priesterequipe en teamlid in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus (Geel), voor een periode van zes jaar.

Mick **Huybrechts**, seminarist, werd per 1 september 2021 benoemd tot parochie-assistent in de pastorale eenheid Heilige Damiaan (Antwerpen-Kiel, Berchem, Hoboken, Wilrijk), voor één jaar.

Ernest **Kabongo Ngalamulume**, missionaris van Scheut, voorheen parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Damiaan (Antwerpen-Kiel, Berchem, Hoboken, Wilrijk), werd per 1 september 2021 benoemd tot pastoor van de parochies in de federatie Ekeren, voor een periode van zes jaar.

Jonathan **Lambaerts** werd per 1 september 2021 benoemd tot teamlid en verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus, voor een periode van zes jaar.

Adeel **Mazhar**, minderbroeder-kapucijn, voorheen parochievicaris in de parochie Antwerpen, Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopgenomen, werd per 1 september 2021 benoemd als pastoor in de parochie Antwerpen, Heilige Geest, voor een periode van zes jaar.

Anke **Mertens** werd per 1 september 2021 herbenoemd tot adjunct van de bisschoppelijk vicaris voor het vicariaat Kempen, voor een periode van zes jaar.

© Eric Seghers

Marilène **Moons**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 september 2021 benoemd tot jongerenpastor in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen (Balen-Mol), en dat tot 30 september 2022.

Vincent **Mutebi**, spiritijn, voorheen parochievicaris en teamlid in de pastorale eenheid Clara van Assisi, werd per 1 september 2021 benoemd tot lid van de priesterequipe, teamlid en verantwoordelijke voor de liturgie en het gebed in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus, voor een periode van zes jaar.

Marie **Robbroeckx**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 september 2021 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in de campussen van de GZA-groep, met vaste standplaats in campus Sint-Vincentius, Antwerpen, voor een periode van zes jaar.

Kanunnik Wim **Selderslaghs**, priester van ons bisdom, werd per 1 november 2021 benoemd tot administrator in de parochies van de pastorale eenheid Sara en Abraham (Ranst, Zandhoven), voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Ronald **Sledsens**, priester van ons bisdom, werd per 19 november 2021 benoemd tot pastoor-deken van Antwerpen, Sint-Michiel en Sint-Pieter. Hij behoudt zijn overige functies.

Yordi **Sollie** werd per 1 oktober 2021 herbenoemd tot archivaris van het bisdom voor een periode van zes jaar.

Dirk **Van den Broeck**, priester van ons bisdom, voorheen lid van de priesterequipe in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus, werd er per 1 september 2021 benoemd tot moderator van de priesterequipe, teamlid en verantwoordelijke gemeenschapsopbouw, voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Isaac **Van der Jeught**, voorheen jongerenpastor voor de Inspirelli-jongerenpastoraal in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen, werd per 1 december 2021 benoemd tot jongerenpastor voor de Inspirelli-jongerenpastoraal in de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs (Lier), voor een periode van zes jaar.

Kristien **Vanlommel**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 september 2021 benoemd tot parochieassistente in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen, en dat tot 30 september 2025.

Albeiro *Alvi* **Vasquez Casallas**, priester van het bisdom Urgell (Spanje), voorheen pastoor, verantwoordelijke gemeenschapsopbouw, verkondiging en catechese en teamlid in de pastorale eenheid Sara en Abraham (Ranst, Zandhoven), werd per 1 november 2021

benoemd tot lid van de priesterequipe en teamlid in de pastorale eenheid Heilige Veronica (Borsbeek, Schilde, Schoten, Wijnegem, Wommelgem), voor een periode van zes jaar.

Marc **Vereycken**, diaken van ons bisdom, werd per 27 november 2021 herbenoemd tot diaken in de pastorale eenheid Sint-Bernardus (Hemiksem, Niel, Schelle), voor een periode van zes jaar.

Jan **Verheyden**, priester van ons bisdom, voorheen verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en moderator van de priesterequipe in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus, werd er per 1 september 2021 benoemd tot lid van de priesterequipe, teamlid en verantwoordelijke diaconie en solidariteit, voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Pieter **Wieërs**, diaken van ons bisdom, werd per 6 december 2021 herbenoemd tot diaken in de parochie Antwerpen, Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopgenomen.

Frans **Wouters**, priester van ons bisdom, voorheen teamlid, verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie en pastoor in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria, werd er per 1 september 2021 benoemd tot parochievicaris, voor een periode van zes jaar.

Jonathan **Wuyts** werd per 1 december 2021 benoemd tot jongerenpastor voor de Inspirelli-jongerenpastoraal in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen, voor een periode van zes jaar.

Rik **Wyffels** werd per 1 september 2021 benoemd tot teamlid en verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria, voor een periode van zes jaar. Hij blijft er verantwoordelijke materieel en financieel beheer.

Theodoor *Theo* **Wynants**, missionaris van Scheut, voorheen pastoor in de parochies van de pastorale eenheid Heilige Veronica, werd er per 1 november 2021 benoemd tot moderator van de priesterequipe, voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

OPROEP VANUIT DE PRIESTERRAAD

Op 25 juni 2021 kwam de nieuw samengestelde priesterraad van het bisdom Antwerpen voor de eerste keer samen. De priesterraad onder voorzitterschap van mgr. Bonny bestaat uit Bruno Aerts, Wim Selderslaghs en Emmanuel Ikeobi (als leden van de bisschopsraad), Herman Augustyns, Michel Baert, Jef Barzin, Michel Brasseur, Didier Croonenberghs, Edmund Dass, Bernard De Preter, Marcin Derdziuk, Paul Lansu, Bart Rombouts, Paul Sas, Eric Seghers, Fabio Teixeira, Emmanuel Tomfiah en Lieven Snyers. Voor het bureau werden gekozen:

Bart Rombouts (moderator), Herman Augustyns en Michel Baert. Op 24 februari vergadert de raad opnieuw. Het bureau van de raad vraagt aan alle priesters om thema's die ze dan graag behandeld zouden zien, door te geven aan moderator Bart Rombouts (b.rombouts@telenet.be of 0497 43 27 94). De priesterraad besloot alvast om op 24 maart 2022 een recollectie voor alle actieve priesters te organiseren. In het najaar van 2022 staat er een priesterretraite in de abdij van Orval op de agenda. In 2023 volgt een recollectie voor de gepensioneerde priesters.

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

STOPZETTINGEN

Marc **De Maeseneer** nam per 31 augustus 2021 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria en als lid van dat team.

Marie-Paule **Desmet**, pastoraal werkster van ons bisdom, is per 1 november 2021 met pensioen en nam ontslag als pastoraal ziekenhuiswerkster in campus AZ Monica in Antwerpen.

Lieve **Gommers** nam per 1 september 2021 ontslag als stafmedewerkster van de diocesane dienst voor Digitale Evangelisatie. Ze blijft stafmedewerker voor liturgie in het bisdom Antwerpen, ressorterend onder het vicariaat Diocesane Diensten.

Nicolaas **Gorts**, norbertijn van Postel, nam per 31 augustus 2021 ontslag als pastoor, verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie, liturgie en gebed in de pastorale eenheid Heilige Augustinus (Dessel, Mol (Postel), Retie) en als lid van dat team.

Peter **Houllenberg**, diaken van ons bisdom, nam per 15 september 2021 ontslag als verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Sara en Abraham (Ranst, Zandhoven) en als lid van dat team. Hij behoudt zijn overige functies.

Guido **Janssens** nam per 3 september 2021 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Sara en Abraham (Ranst, Zandhoven) en als lid van dat team.

De benoeming van kanunnik Bart **Paepen**, priester van ons bisdom, als pastoor van Antwerpen, Sint-Michiel en Sint-Pieter, werd beëindigd per 18 november 2021. Hij behoudt zijn overige functies.

Nico **Peeters**, pastoraal werker van ons bisdom, nam ontslag als jongerenpastor Inspirelli-Jongerenpastoraal, als parochie-assistent en als teamlid in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen.

Sylvia **Rosseel** is per 1 juli 2021 met pensioen en nam ontslag als vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het woon-zorgcentrum Sint-Jozef in de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs.

Albert **Bert Rosseels**, jezuïet, is per 1 december 2021 met pensioen en nam ontslag als parochievicaris in de parochies van de pastorale eenheid Clara van Assisi.

Jacques **Thiers** nam per 16 juni 2021 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Immanuel (Aartselaar, Boechout, Hove, Kontich, Lint) en als lid van dat team.

Ghislain **Tousse Mouafo**, missionaris van Scheut, kreeg van zijn generaal bestuur een nieuwe benoeming in Afrika. Zijn benoeming als teamlid en parochievicaris in de parochies van de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus en als parochievicaris in de personele parochie van de Missie voor Zeelieden in Antwerpen werden beëindigd.

Imelda **Van Bauwel** nam per 31 augustus 2021 ontslag als verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria en als lid van dat team.

Maria **Vandenbril** nam per 31 augustus 2021 ontslag als verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria en als lid van dat team.

Adrianus **Ad Van de Wijdeven** nam per 31 juli 2021 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heilige Augustinus (Dessel, Mol (Postel), Retie) en als lid van dat team.

Christine **Van Dommelen** nam per 31 augustus 2021 ontslag als verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria en als lid van dat team.

Michel **Vangenechten** nam per 31 augustus 2021 ontslag als verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus en als lid van dat team.

Marc **Van Laere** is per 31 oktober 2021 met pensioen en zijn benoeming als adjunct van de bisschoppelijk vicaris voor het dekenaat Noorderkempen werd beëindigd. Hij blijft levensbeschouwelijk consultant in het Openbaar Psychiatrisch Centrum in Geel in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus.

Leonardus **Leo van Gink** is per 1 september 2021 met pensioen en nam ontslag als diaken in de parochies van de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw (Essen, Kalmthout).

Peter **Van Run** nam per 31 augustus 2021 ontslag als teamlid en moderator van de teamvergaderingen in de pastorale eenheid Clara van Assisi.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

OVERLIJDEN

Ann **Joris**, pastoraal werkster van ons bisdom, overleed in Malle op 14 november 2021. Ze was onder meer actief als parochieassistente in de parochies Schilde, Sint-Guibertus (1977-1998); Brecht, Sint-Job, *Sint-Job-in-'t-Goor* (1998-2005), en Zoersel, Sint-Antonius Abt, *Sint-Antonius* (2006-2010). Ze was ook actief als pastoraal verantwoordelijke in Zandhoven, Medisch- en Revalidatiecentrum voor kinderen, *Pulderbos* (1998-2014), als medewerkster en vervolgens adjunct van de bisschoppelijk vicaris voor het vicariaat Diocesane Diensten voor onder andere de roepingenpastoraal en de Diocesane Commissie voor Liturgie (2010-2019). Na haar pensioen bleef ze actief als lid van het vicariaat Diocesane Diensten voor Catechese en Catechumenaat. Ann werd geboren op 20 juni 1948 in Schilde en als pastoraal werkster gezonden op 8 oktober 1977.

Emeritus kanunnik Michel **Van Bostraeten**, priester van ons bisdom, overleed in Antwerpen op 19 oktober 2021. Lees meer hiernaast.

Myriam **Van Peel** overleed in Lichtaart op 23 november 2021. Ze was onder meer actief als vertegenwoordigster van de katholieke eredienst in AZ Turnhout, campus Sint-Elisabeth en campus Sint-Jozef. Myriam werd geboren op 1 november 1964 in Herentals.

Marc **Verstrepen**, priester van ons bisdom, overleed in Itegem op 9 oktober 2021. Hij was onder meer actief als onderpastoor in de parochies Meerhout, Sint-Trudo en Wuustwezel, Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopgenomen; als pastoor in de parochie Geel, Sint-Apollonia, *Stelen*; in de voormalige parochie Vosselaar, Sint-Jozef Arbeider, en in de parochie Heist-op-den-Berg, Sint-Guibertus, *Itegem*. Nadien was hij nog actief als parochievicaris in de parochie Lier, Heilig Hart. Hij werd geboren op 3 januari 1949 in Lier en priester gewijd op 9 september 1977.

ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij decreet van 26 november 2021 heeft de bisschop de kerk van de Blijde Boodschap (Lode Peetersplantsoen 1) in Turnhout en het bijhorende altaar, per 26 november 2021 onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet-onwaardig gebruik, zoals bepaald in canon 1212, 1224 § 2 en 1238 CIC.

MICHEL VAN BOSTRAETEN OVERLEDEN

Op 19 oktober 2021 overleed kanunnik Michel Van Bostraeten, voormalig vicaris-generaal van het bisdom Antwerpen. Hij stond mee aan de wieg van het heropgerichte bisdom Antwerpen. Van Bostraeten werd 88 jaar.

Michel werd geboren op 24 mei 1933 in Lier. Hij heeft altijd iets gehad zowel van *Pallietier* als van *Adagio* van zijn stadsgenoot Felix Timmermans. Reeds als KSA-leider leerde hij verantwoordelijkheid nemen. Hij vatte zijn priesterstudies aan op het seminarie van Sint-Katelijne-Waver. Toen hij na de examens met Kerstmis als tweede van zijn jaar eindigde, 'herpakte' hij zich om het schooljaar als primus af te sluiten, zodat hij naar Rome zou gezonden worden. Daar studeerde hij gedurende zeven jaar met plezier en vrucht filosofie en theologie.

Na zijn priesterwijding op 1 september 1957 in Mechelen en zijn legerdienst, werd hij tot leerkracht benoemd aan het Klein Seminarie in Hoogstraten. Bij de heroprichting van het bisdom Antwerpen in december 1961 trok de toenmalige bisschop Jules-Victor Daem theoloog Van Bostraeten aan als secretaris

van het bisdom en vanaf 1965 ook als privésecretaris. Toen het bisdom in 1970 een eigen diocesaan seminarie opstartte in het nieuw gebouwde Theologisch en Pastoraal Centrum, maakte Michel deel uit van de pioniersploeg professoren. Hij doceerde speciale dogmatiek aan seminaristen en aan talloze geïnteresseerde leken. In heel het bisdom gaf hij vormingsavonden, conferenties en bezinningen om de geest van het Tweede Vaticaans Concilie te helpen doordringen.

Zijn 'lees- en werkboek over Jezus' met als titel *Wie zegt jij?* betekende voor vele mensen tot ver buiten het bisdom een bevrijding en een hulp voor hun geloof. De opbrengst van dat boek schonk hij aan de kerkgemeenschappen in Rwanda en Burundi. In 1981 werd Michel kanunnik van het kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal. Inmiddels volgde Godfried Danneels mgr. Daem op. Mgr. Paul Van den Berghe, de derde bisschop van het heropgerichte bisdom, benoemde Michel tot vicaris-generaal in 1997. Hij zou dat blijven tot 2007. Zijn medewerkers kenden hem als een vriendelijke man met een luisterend oor. **(Hendrik Hoet)**

JUBILARISSEN 2022

Hier volgt een overzicht van alle diocesane priesters, actieve reguliere priesters, diakens, pastorale werkers en werksters die jubileren in 2022. Proficiat!

10 jaar (2012)

- 13/02 Jonckheere Anne-Mie, *pastoraal werkster*
- 1/05 Vits Walter, *pastoraal werker*
- 1/09 De Mol Marc, *pastoraal werker*
- 1/09 Segers Lisette, *pastoraal werkster*
- 1/10 Boeren Rita en De Ceulaerde Ann, *pastoraal werksters*
- 3/11 De Souza Teixeira Fabio, *regulier priester*
- 8/12 Janssen Koenraad, priester

25 jaar (1997)

- 5/01 Schoofs Mia, *pastoraal werkster*
- 27/01 Peeters Magda, *pastoraal werkster*
- 2/02 Scheers Greet, *pastoraal werkster*
- 27/02 Van Bragt Lianne, *pastoraal werkster*
- 11/03 Verdickt Annie, *pastoraal werkster*
- 19/05 Daems Jos, *priester*
- 21/06 Augustyns Herman en Vasquez Casallas Alvi, *priesters*
- 18/07 Naveau Chris, *pastoraal werkster*
- 13/08 Franckx Gerda, *pastoraal werkster*
- 1/09 Van der Maat Bruno, *pastoraal werker*
- 18/10 Verheyen Jean, *diaken*

50 jaar (1972)

- 9/04 De Fleurquin Luc, *priester*
- 1/10 Rossano Agnes, *pastoraal werkster*
- 14/10 Hentzen Maria, *pastoraal werkster*
- 15/10 Caers Andrea, *pastoraal werkster*

60 jaar (1962)

- 8/07 Aendekerk Louis, Bulckens Antoon, Cleymans Jef, Curinckx Marcel, Dierick Hugo, Eelens Hans, Jacobs Wilfried, Mariën Leon, Seuntjens Jozef, Smets Jozef, Verhulst Hugo, Verhulst Paul, Weckx Robert, *priesters*

65 jaar (1957)

- 15/06 Van den Berghe Paul, emeritus-bisschop
- 1/09 Docx Ludo, Van der Veken Jean, *priesters*

70 jaar (1952)

- 20/07 Lauwers Jan, Lembrechts Renaat, Sanders Frans, *priesters*

Wie lijsten publiceert, loopt het risico fouten te maken of onvolledig te zijn. Een pijnlijke zaak. We excuseren ons daarvoor bij voorbaat en hopen dat je ons de bijkomende jubilarissen signaleert, zodat we ook hen kunnen vermelden. Dank!

LERENSLANG

ZORGPASTORAAL, MEER DAN ZIEKENZALVING BIJ STERVENDEN

Zorgpastoraal behelst tegenwoordig meer dan een ziekenzalving. Pastores in de zorg worden steeds meer uitgedaagd door een groeiende culturele diversiteit en visie op zorgverlening. Wat betekent vandaag het werk van pastores voor mensen in kwetsbare situaties en voor de zorginstellingen? Wat is er vandaag nodig om de best mogelijke spirituele en pastorale zorg te verlenen? Een diocesaan navormings- en ondersteuningsteam voor pastores in de gezondheidszorg wil hieraan tegemoetkomen.

Inge Schellekens

Bij de start van 2021 kreeg Inge Schellekens een nieuwe uitdaging. “Enerzijds geestelijke begeleiding in ons bisdom opnemen en coördineren (lees meer in het dossier) en anderzijds een voorstel voor vorming en ondersteuning ontwikkelen voor pastores werkzaam in het gezondheidspastoraat.” Met veel goesting begon ze eraan. “Ik was al enkele jaren lid van het Collectief, een interdiocesane uitwisselings- en overleggroep van diocesane medewerkers zorgpastoraal, medewerkers van CCV Caïros en congregationale medewerkers zorgpastoraal”, duidt Inge. “Al zoomend met collega’s uit de verschillende Vlaamse bisdommen kreeg ik informatie over initiatieven die zij ontwikkelen. Een gesprek met de voorzitter van de Beroepsvereniging voor zorgpastores, werkzaam als pastor in Antwerpen, opende ook nieuwe mogelijkheden. Pastores uit de verschillende sectoren maakten de complexiteit van het zorglandschap nog concreter. Uitdagingen genoeg dus.”

Een beroep

Werken in de gezondheidszorg is werken in een specialistische omgeving die snel en voortdurend evolueert. “Hoe kunnen pastores een antwoord bieden op de uitdagingen van een veranderend zorglandschap en tegelijk trouw blijven aan hun christelijke

wortels?”, vraagt Inge luidop. “Samen met alle levensbeschouwingen maakt de Beroepsvereniging werk van de erkenning van het beroep ‘spirituele zorgverlener’. Dat is een goede zaak, maar dat vereist een aangepaste vorming en ondersteuning. Daarnaast stellen we vast dat het moeilijk wordt om alle vacatures in te vullen. Er is een tekort aan kandidaten. Directies zijn niet altijd overtuigd van de waarde van spirituele/pastorale zorg. Er is nood aan strategisch denken om niet uitgegomd te worden en om positief met directies samen te werken, zodat spirituele zorg fundamenteel erkend wordt als een evenwaardig onderdeel van de totaalzorg. Hoe kunnen we die pastorale presentie ook wetenschappelijk onderbouwen? Hoe de pastorale dienst zichtbaar maken?”

Meer dan werk genoeg. “Ondertussen stelden we een enthousiast diocesaan navormings- en ondersteuningsteam voor pastores in de gezondheidszorg samen, met vertegenwoordigers uit de verschillende sectoren en vicariaten in ons bisdom”, kondigt Inge aan. “Samen legden we de doelen voor onze diocesane werking vast. Jaarlijks willen we een diocesane vormingsdag blijven aanbieden voor alle pastores in

de zorg. Een promotiecampagne voor het beroep van pastor staat ook op de agenda.” Op dit moment werkt het team een vormingstraject uit voor beginnende pastores. “Dat specialisatietraject focust gedurende drie dagen op evenveel thema’s,” geeft Inge alvast mee, “pastorale gespreksvoering, spirituele zorg en het zichtbaar maken van de pastorale dienst (na deze module bieden we op vraag verdere vorming aan in de concrete teams in een instelling), en liturgische verdichtingsmomenten leren kennen en uitwisselen.” Op termijn wil het team werk maken van e-modules als aanvulling op de vormingsdagen en een platform ontwikkelen om materiaal te delen.

Adviezen

“Als diocesaan team denken we mee na over het beleid en de visie van ons bisdom over pastorale zorg in de zorginstellingen”, vervolgt Inge. “Het is de bedoeling dat we adviezen formuleren naar het beleid en na goedkeuring aan de directies van de zorginstellingen.” Binnen het team neemt George Fleere een ondersteunende rol op tussen de vicarissen en pastoraal werkers enerzijds en directies anderzijds. Hij volgt de volledige procedure vanaf de vacature tot aanwerving op, in samenwerking met de vicarissen, bevoegd om een pastoraal werker te erkennen. George legde een banenpool aan, waarin geïnteresseerde kandidaten zich kunnen inschrijven.

Inge besluit: “In al wat we doen, willen we de vinger aan de pols houden. We willen contacten onderhouden met de pastores en aansluiten bij wat leeft op de werkvloer. Vorming en ondersteuning stemmen we hierop af.”

DOORKIJK

BEZINNING

› *Reeds aan de inkom wil de VZW Zorggroep Zusters van Berlaar elke bezoeker gastvrij onthalen vanuit de spiritualiteit van de zusters: met liefde, vanuit eenvoud op een gastvrije wijze nabij zijn.*

PASTOR IN TIJDEN VAN CORONA. EEN KEUZE VAN HET HART

“Houd veel van de mensen, zorg voor hen met liefdevolle attenties en schep voor hen een huiselijke sfeer waar ze zich goed en gelukkig voelen. De menslievendheid van God moet door u manier van zijn voor de zieken zichtbaar worden. Wees heel fijngevoelig en moederlijk-goed, wanneer gij mensen in hun laatste uren moogt begeleiden en hen vertrouwen moogt geven in het nabij-zijn van God.”

(uit 'Spiritualiteit & Charisma van de Zusters Heilig Hart van Maria-Berlaar', blz. 69)

› *Chris Van Beersel*

gevonden. De angst wordt milder, het leven kan en mag losgelaten worden. Zorgende handen bieden letterlijk steun. Waar het kan, is familie aanwezig. Soms wordt er afscheid genomen via raamcontact en Skype. Onwezenlijk maar diepmenselijk in de contacten. 'Onze hoed af' voor zoveel betrokkenheid en inlevingsvermogen. Jonge mensen die dagelijks meer dan het beste van zichzelf geven. Eind mei voelden we dat de wanhoop groeide naar hoop. Er kwam stilaan een lichtpunt aan het einde van de tunnel.

Het was een eer om deel te mogen zijn van dat 'onwezenlijke' verhaal. 'Geroepen te worden' om nabij te zijn in de breekbare momenten van het leven. Een luisterend oor en klankbord te zijn voor de opwellende emoties. Samen te bewegen tussen wanhoop en hoop. Jezus' kracht te voelen in de pijn van het leven.

Uit eerbied voor de bewoners die vandaag niet meer zijn, besluit ik met het gebed *Bij het sluiten van de Kist* (uit: Marinus van den Berg, *Meegaan tot het einde. Stervende mensen bijstaan.*):

Het huis van je lichaam zal hier niet meer gezien worden. Je kracht, je bezieling, sluiten we in ons hart. Je naam sluiten we niet uit maar krijgt een plaats in ons herinneren.

Chris Van Beersel
Pastor en stafmedewerker 'wonen en zorg'

Net als vele andere werd ook onze Zorggroep geconfronteerd met bewoners die gestorven zijn aan COVID-19. Als pastor kom je dan voor de keuze te staan: ofwel kies je ervoor om op de covidwoongroep te werken, ofwel blijf je op de andere woon-groepen die niet getroffen werden. Mijn keuze was duidelijk: Als pastor wil ik mensen nabij zijn waar de nood het hoogst is. Elke dag opnieuw was het een oefening om onze basiswaarden te realiseren. Onze spiritualiteit van eenvoud en liefde heeft ons telkens weer geholpen om op een authentieke, maar breekbare wijze, nabij te zijn. 'Gastvrij zijn' met een resem aan 'beperkingen'. 'Betekenisvol' mensen omringen in een creatief zoeken naar 'verbinding'. 'Samen' hebben we een mooi, aangrijpend verhaal geschreven, dat nog steeds nazindert. We hebben op de meest vindingrijke manieren ons beste professionele beentje voorgezet.

Ik wil jullie meenemen in de realiteit die ik heb ervaren. Een harde realiteit waarbij 'het gelaat van de ander' ons steeds appelleerde om het beste van ons zelf te geven.

Op 28 april 2020 komt het leven in ons woon-zorgcentrum in een bijzondere versnelling. Meerdere bewoners van een woongroep testen positief op COVID-19. Het leven in het woon-zorgcentrum is sindsdien niet meer zoals het was. Op de covidwoongroep verloopt 'het zorgen voor' in een totaal nieuwe dimensie ... Het gebeurt allemaal met het nodige beschermingsmateriaal. De collega's doen hun uiterste best om 'nabij te zijn vanop afstand' en boren hun creativiteit aan om het leven voor de zieke bewoners zo aangenaam mogelijk te maken. De gevoelens bij de collega's zijn heftig: machteloosheid, angst voor het onbekende, vermoeidheid door de slapeloze nachten, verdriet door het verlies van mensen die je dierbaar zijn, voelen dat loslaten zo moeilijk is, elkaar willen troosten zonder elkaar te kunnen vastpakken, rode ogen van tranen die opwellen ... En al doende groeit de band tussen de collega's en bereikt de teamspirit fijne hoogtes. Ondanks de barrière die beschermende pakken en brillen opwierpen, is de warme zorg steeds te voelen. Via de ogen wordt verbinding gezocht en

WEES NIET BANG, DURF DIE STAP TE ZETTEN

© Isaac Van der Jeught

“Wees niet bang, durf die stap te zetten.” Het is een krachtige boodschap van seminarist Glenn Van Regenmortel (27) uit Lier voor zoekende jongeren in het geloof. Glenn zit in zijn derde jaar priesteropleiding aan het Johannes XXIII-seminarie in Leuven en gaat voluit voor het priesterschap. Een mooie roeping die onze nieuwsgierigheid prikkelt.

“Ik wil mijn leven geven voor de Heer”, besefte Glenn na een tijd van onderscheiding. In 2014 – hij was toen reeds twee jaar aan de slag bij busbouwer Van Hool, voelde hij zich geroepen tot iets meer. “Ik had toen niets met het geloof”, blikt hij terug. “Ik begon dan ook een zoektocht om te weten te komen wat die roepstem juist inhield. Wat was het wat mij riep?” Zo kwam hij op het spoor van getuigenissen van jonge priesters en seminaristen over hoe zij het priesterschap en het seminarie beleven.

Eerste stappen

In 2016 zette hij zijn eerste stappen terug richting Kerk en kerkgemeenschap en verdiepte hij zich in de vreugde van het geloof. “Ik ging terug naar de kerk. Ik engageerde me in de jongerenpastorale werking Inspirelli Lier, was actief in mijn parochie en studeerde aan het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen. Beetje bij beetje werd het duidelijker dat het priesterschap iets voor mij is. Dat die stem me riep tot het priesterschap.”

© Johannes XXIII-seminarie

Zijn diverse ontmoetingen en ervaringen in zijn zoektocht effenden de weg naar het seminarie. Daar kwam hij als het ware ‘thuis’. “Het seminarie was een bevestiging”, ervoer Glenn. “Ook een unieke kans om mijn roeping verder uit te zuiveren en me te laten vormen in het priesterschap. Dat vraagt tijd. Die tijd is nodig om te groeien in geloof en als toekomstige priester.” Glenn laat zich niet enkel vormen door zijn studie, maar ook door al wie hij onderweg mag ontmoeten. “Op de pastorale weg leer je verschillende mensen kennen: jong, oud, rijk, arm ... Stuk voor stuk dragen ze wat levenswijsheid mee en vormen ze je.

RENNEN, VLIEGEN, SPRINGEN, DUIKEN, VALLEN, OPSTAAN EN WEER DOORGAAN

Coaches stomen hun teams klaar voor een lange looprace. Jongeren werken samen trainingsprogramma's af. Zullen ze de finish bereiken? De eerste editie van het Herfstweekend van IJD Antwerpen stond helemaal in het teken van het jaarthema 'Hartloper'. Van 5 tot 7 november ontmoetten de deelnemers aan de zomerkampen Zomerzin en Zomervuur elkaar in het jeugdverblijf Bos en Brem in Kasterlee. De jongeren blikten terug op een fantastische zomer en gingen aan de slag met het thema 'veerkracht' in het licht van het jaarthema 'Hartloper'. Samen speurden we naar de bronnen van energie en leven die soms zoek zijn na een lange periode van lockdown en isolement. Aan de hand van het verhaal van Paulus onderzochten we wat de Bijbel ons kan leren over vallen en opstaan.

Veerkracht

Tijdens een winterwandeling kregen de deelnemers de opdracht om in de natuur foto's te maken die veerkracht representeren. Over die beelden mediteerden we nadien, aan de hand van christelijke meditatietechnieken en geïnspireerd door oosterse tradities. Door samen op pad en op zoek te gaan naar zo'n lichtpuntjes in hun leven, ondersteunden de deelnemers elkaar wanneer het even moeilijk was of ze de juiste woorden niet vonden. Die verbondenheid was hartverwarmend. (Ruben Cuyvers)

Kriebelt het bij jou ook om eens enkele dagen met IJD op pad te gaan? Misschien is ons Inspirelli-weekend op 11-13 februari iets voor jou? Info bij ijdanwerpen@ijd.be. Nu al interesse in onze zomerkampen? Op www.zomerkampantwerpen.ijd.be vind je alle informatie terug.

Als seminarist ben je niet weg van de wereld, maar sta je er juist middenin. Het is een goede zaak dat de opleiding gemiddeld zeven jaar duurt. Zo maak je kennis met de pastorale wereld en met het leven zoals het is.”

Thuiskomen

Thuiskomen op het seminarie is tevens thuiskomen in een warme gemeenschap. “Het eerste jaar op het seminarie is een bijzonder jaar. Je komt thuis in een gemeenschap, die zich op haar beurt aanpast aan de nieuwkomers. Je inspireert je medebewoners en steunt hen, en wordt zelf door hen gevoed en gedragen. Dat gemeenschapsgevoel vormt de basis voor je latere missie als priester.” Een evenwichtige dagplanning brengt structuur in het leven van een seminarist. “De dag start om 7.30 uur met het ochtendgebed, gevolgd door meditatie met de Schrift. Nadien volgen de lessen tot het middagmaal. In de namiddag worden de lessen hervat tot 15.45 uur. 's Avonds vieren we eucharistie en eten we samen. We sluiten de dag af met een aanbidding of vespers. Die vaste planning helpt ons om de dag te ordenen.” Daarnaast is er ook tijd en ruimte voor ontspanning. “Woensdagavond is onze vrije avond. Die tijd gebruiken we om te studeren, om met vrienden af te spreken ... In het weekend keren we huiswaarts.”

Tot slot heeft Glenn nog een boodschap voor jongeren die zoekend zijn. “Ik herken veel van mezelf in jongeren van vandaag.

JONGERENPASTORAAL IJD
ANTWERPEN
IJDANTWERPEN@IJD.BE
03 454 11 44

Zelf groeide ik op in een niet-gelovig/praktiserend gezin. Ik ervoer het als een verrijking om de stap richting geloof te zetten. Dat wens ik ook andere zoekende jongeren. Durf te springen, ook al lijkt die drempel zo hoog. Durf die stap te zetten, wees niet bang.” (Isaac Van der Jeught)

Glenn heeft reeds een zoektocht naar zijn roeping afgelegd. Misschien herken je je wel in zijn verhaal of ken jij iemand die zoekt naar onderscheiding. Roepingen- en jongerenpastoraal zijn er ook voor zoekenden. Het komen tot onderscheiding vraagt vaak begeleiding van andere gelovigen die kunnen luisteren, aandachtig zijn voor geestelijke groei en raad geven. Je kan steeds terecht bij ijd.be of roepinginveelvoud.be. Ben je benieuwd naar het leven van Glenn en andere seminaristen? Bezoek dan de website (priesteropleiding.be) of het Facebook- en Instagramaccount van het Johannes XXIII-seminarie in Leuven.

© Johannes XXIII-seminarie

ONTDEK DE JEUGD: EEN QUIZMASTER EN EEN RECHTVAARDIGE JURY

Over het hele bisdom startten catechese-werkingen opnieuw op om jongeren voor te bereiden op het vormsel. Ook in Turnhout. Daar sloegen de verschillende vormselgroepen de handen in elkaar tijdens een Vormelingenquiz, georganiseerd door Inspirelli Turnhout, de lokale jongerenpastorale werking. Jongerenpastor Nick kroop in de rol van quizmaster en vrijwilligers Sofie en Manon waren de strenge maar rechtvaardige jury van dienst. De quiz was een bijzondere activiteit, omdat de vormelingen niet alleen voor de vormselbegeleiders maar ook voor elkaar nog vreemden waren. Wegens de coronapandemie hadden ze elkaar immers nog niet ontmoet. De avond startte dan ook aarzelend met de nodige verlegenheid en onwennigheid. Maar zodra de quizgroepjes gevormd werden, maakte de verlegenheid snel plaats voor plezier en een gezonde portie teamspirit. Alle groepjes streden voor hetzelfde doel: de quiz en een vurige vormelingenprijs winnen!

Het was prachtig om te zien hoe de vijftien vormelingen op die ene avond van een verzameling individuen tot een hechte, christelijke groep evolueerden. Allen gingen ze op hun eigen jeugdige en spontane manier aan de slag met de opdrachten en met elkaar. Samen op zoek gaan naar antwoorden over het geloof, met een serieuze gedrevenheid en respect voor elkaar, dat is echt Kerk zijn. (Nick Hannes)

READY TO PLAY: EEN RONDJE BIJBEL FIETSEN

Haal je fiets van de haak en maak je klaar voor een fietstocht met Mozes, Salomo, Eva of een van de vele andere personages die deel uitmaken van jouw Bijbelse wieleroploeg! Samen met het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap ontwikkelde IJD Jongerenpastoraal *Rondje Bijbel*, een spel voor jong en oud dat op een verfrissende en speelse manier met de Bijbel aan de slag gaat. De Bijbel staat letterlijk en figuurlijk centraal tijdens het spel. Het spelbord is immers pas compleet met een Bijbelboek in het midden. Daarrond liggen bergen dalkaarten. Op de bergkaarten vind je altijd een Bijbelvers terug waarmee je aan de slag moet.

Stop je onderweg bij een dalkaart, dan moet je een doe-opdracht tot een goed einde brengen. Heb je de vragen goed beantwoord of lukte het je je opdracht te vervullen, dan krijg je een mannanna-kaart als beloning. Wie weet, beland je zo aan de kop van het peloton en mag je met de Gouden Trui verder op pad. Wie na twee rondes als eerste over de eindmeet bolt, mag zich de winnaar van het spel noemen. (Ella Deweerdt)

Je kan 'Rondje Bijbel' makkelijk aanpassen aan je leeftijds- en doelgroep en aan het aantal spelers. Het is dan ook een ideaal spel om te spelen met 'Bijbelontdekkers' vanaf zeven jaar, met je gezin, vriendengroep, plussersgroep of zelfs klasgroep. Wil je het spel eens uitproberen? Je kan het ontlenen bij IJD jongerenpastoraal (ijdantwerpen@ijd.be) of aankopen op de webshop van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap (www.shop.bijbelgenootschap.nl).

© IJD

1. *Na de coronaonderbreking in 2020 hervatte KBC Bank de traditie van het 'jaarlijkse kloosterevent' op 13 oktober 2021 met een bezoek aan het klooster van de zusters ursulinen in Onze-Lieve-Vrouw-Waver. De pianogalerij en de winteruin, in authentieke art nouveau, dwongen bewondering af. De dag eindigde in de kloosterkerk met een optreden van het knapenkoor.*

---

2. *Op 13 november vierde de jeugdendienst feest! In heel Vlaanderen blies IJD Jongerenpastoraal 25 kaarsjes uit, dus ook in ons bisdom. Jongeren en jongerenpastores van vroeger en nu kwamen die dag samen om te vieren en mooie herinneringen op te halen. Na een eucharistieviering, voorgegaan door monseigneur Bonny en vicaris Wim Selderslaghs, volgde een feestelijke receptie en een gezellig dansfeest. Ondertussen werd er gestreden voor de IJD-kubb/cup tijdens een heuse competitie volksspelen. "Het is zo fijn om zo veel mensen, jong en ouder, samen te brengen die warme herinneringen hebben aan allerlei initiatieven die IJD de voorbije 25 jaar op poten heeft gezet. We kunnen met trots terugblikken op een geslaagd feest en een geslaagde 25 jaar! En nu op naar de volgende 25!", klinkt het enthousiast bij de medewerkers van IJD Antwerpen.*

---

3. *75 jaar bestaat de Kielse Werknemers Beweging uit Hoboken. Of liever gezegd, 76 jaar. De feestelijk eucharistieviering vorig jaar in oktober moest immers uitgesteld worden wegens de coronapandemie. Het enthousiasme bij de leden is er niet minder om. "Op de receptie na de viering vernam ik van sommige leden dat ze elkaar bijna twee jaar niet gezien hadden. Elkaar terug kunnen ontmoeten deed echt deugd", vertelt voorzitter Paul Acda. "Ontmoeting is de grote troef van onze beweging. En dat wordt nu duidelijk naar waarde geschat. We merken dat er nieuwe mensen aansluiten uit OKRA en Horizon, twee verenigingen waarmee we erg verbonden zijn." De KWB werd zo'n 76 jaar geleden gesticht onder de koepel van het ACW en scheurde zo'n dertig jaar geleden af als Kielse Werknemersbeweging, onder beweging.net. "Onder onze leden tellen we veertigers en negentigers", geeft Paul Acda nog mee. "We zijn nog erg actief. Elke maand organiseren we een activiteit, van theater, over een fietstocht tot een petanquewedstrijd met de KWB van Reet. En in juni en juli staat er elke vrijdag een avondwandeling op het programma."*

---

4. *De Universiteit Antwerpen schenkt aandacht aan spiritualiteit en zingeving bij studenten en medewerkers met een nieuwe ruimte voor bezinning en ontmoeting, naast de bestaande stille ruimtes op elke campus. "Zo'n stille ruimte heeft geen religieuze symboliek en is doorgaans sober ingericht. Het is vooral een rustgevende ruimte, maar wie weinig vertrouwd is met spiritualiteit of levensbeschouwing loopt hierin mogelijk wat verloren", legt pastor Gert Van Langendonck uit. Om studenten die weinig voeling hebben met religie, toch een plaats te geven waar ze iets van spiritualiteit kunnen beleven, besloot de universiteit een multifaith-ruimte in te richten. Die kreeg een plek in het portaal van de Ignatiuskapel in de Prinsstraat, in het hart van de Stadscampus. Van Langendonck: "De ruimte dankt haar naam aan die locatie. De 'narthex' verwijst immers naar de voorhal of het portaal van een kerkgebouw. Het wordt een warme ruimte voor bezinning en ontmoeting." Centraal staat een boom, een symbool dat een rol speelt in verscheidene religies en ook daarbuiten kracht, standvastigheid en vertrouwen kan bieden. "De boom als symbool kan vrij geïnterpreteerd worden door iedere bezoeker", besluit de studentenpastor. "We hopen dat het een aanknopingspunt vormt om het eigen inwendige leven te verdiepen."*

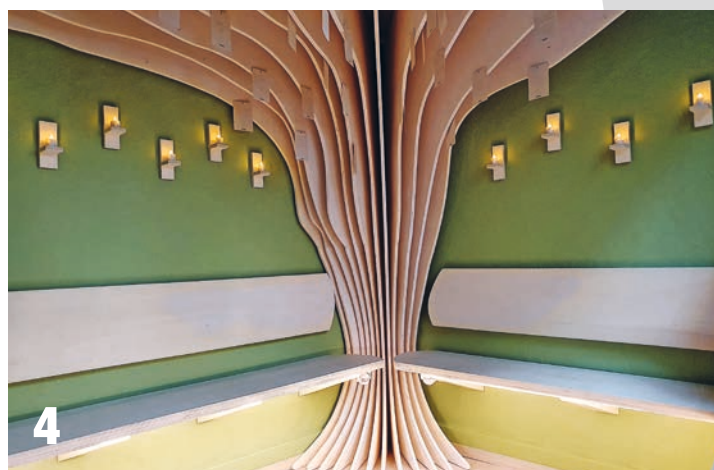

© Vincent Vydt

© IJD

© Fotografencollectief Brandpunt 23

© Universiteit Antwerpen

WAS JIJ ERBIJ?

Een ongewoon wervelend en betoverend spektakel in de Sint-Jacobskerk in Antwerpen. Theater Tol, een internationaal muziektheatergezelschap uit Antwerpen, mocht er begin november de afronding van de eerste fase – de westzijde – van de totaalrestauratie van de monumentale kerk inhuldigen. De daken en gevels zijn hersteld. Glasramen zijn gereinigd, gerestaureerd en kregen beschermende voorzetsels. Algemene schilderwerken werden uitgevoerd en bijzondere gewelf- en muurschilderingen uit de zestiende en de zeventiende eeuw zijn vrijgelegd. Tot aan de start van de werken aan de oostzijde in de loop van januari, is de kerk tijdelijk volledig toegankelijk. De stofwand, die de westzijde afsloot, verdwijnt even zodat het verschil tussen het gerestaureerde en het niet-gerestaureerde deel van het gebouw duidelijk te zien is. Daarna sluit de kerk voor een tweetal maanden om de werfzone aan de oostzijde voor te bereiden. Vervolgens zal enkel de westzijde van de kerk toegankelijk zijn. Een uniek moment in de geschiedenis van deze monumentale kerk.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

SLACHTOFFER

De slagersgast waar ik mijn vlees haal voor het parochierestaurant ligt eruit. Noch het uitbenen van ribbenstellen noch het kantsnijden van varkensbuiken heeft een geheim voor hem, maar zijn eigen lichaam stelt hem voor een mysterie. Half maandje terug hoort hij van zijn oncoloog dat hij uitbehandeld is en een week later van zijn baas dat hij afgehandeld is. Ontslagen. Dat mag niet, maar een maas in het net van het arbeidsrecht vindt een gladde werkgever heus wel. Mijn slager is lelijk en katholiek. Zoiets bracht me al vaker tot een duurzame relatie met mensen. Ze begon omwille van zijn complexen, liep verder toen hij me vroeg om te trouwen voor de kerk, wat ik niet begreep tot ik zijn aanstaande zag, ging over in zijn vraag om zijn twee – edoch prachtige – kinderen te dopen en loopt nu uit op iets onvoorstelbaar onvoorspelbaars voor een vijfendertigjarige. Van zijn ondertrouw herinner ik me dat hij op de vraag of hij haar graag zag, vertelde dat hij – op risico van eigen leven – langs de regenpijp tegen de gevel tot op het tweede verdiep naar boven was gekropen om haar stiekem te kussen. Waarop zij, verbaasd en licht angstig, zei dat ze toen op 't eerste woonde. Maar het feest is toch doorgegaan ... Omdat hij voorlopig nog in opzeg zit, tref ik hem rekkenvullend ter hoogte van de Prosciutto di Parma. "Het loopt slecht af, Ronald,

© Ronald Sledsens

> Ronald Sledsens

ik denk dat ge voor mij moet beginnen te bidden. Om te genezen zal wel niet kunnen zeker?", monkelt hij.

Ik antwoord dat zoiets onwaarschijnlijk is omdat ik maar een eenvoudige priester ben en je met mijn gebed hooguit een verloren bos sleutels terugvindt. "Maar ik zal voor je bidden en God vragen dat hij je dikwijls komt bezoeken in jouw hoofd." Hij kijkt me kwestieus aan. "Hoe kan ik dan weten dat Hij geweest is?", vraagt hij. "Dat ga je weten. Iedere keer dat jij je een klein beetje opgeknapt zal voelen, is Hij geweest en daardoor ga je langer leven."

Ronald Sledsens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

© Zaza Galczyńska - Unsplash

> *Vuurwerk, een haardvuur, een kaars ... Met vurige achterflappen telt 'Relevant' af naar het feestelijk slotevent van het driejarige project 'Handelingen' in Turnhout. Het motto? Als een lopend vuurtje ...*

Volgende keer:

ALS EEN LOPEND VUURTJE

www.relevant-bisdomantwerpen.be